

พระราชบัญญัติ แร่ พ.ศ. 2510

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2510

เป็นที่ 22 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยแร่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ แร่ พ.ศ. 2510"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

(1) พระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พระพุทธศักราช 2461

(2) ประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 13 กันยายน พระพุทธศักราช 2464 ให้ใช้พระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พระพุทธศักราช 2461 คู่คุ้มครอง ไปถึงเพชรพลอยต่าง ๆ

(3) พระราชบัญญัติ การทำเหมืองแร่แก้ไขเพิ่มเติม พระพุทธศักราช 2474

(4) พระราชบัญญัติ การทำเหมืองแร่ (ฉบับที่ 3) พระพุทธศักราช 2479

(5) พระราชบัญญัติ การทำเหมืองแร่ (ฉบับที่ 4) พระพุทธศักราช 2479

(6) พระราชบัญญัติ การทำเหมืองแร่ (ฉบับที่ 5) พระพุทธศักราช 2483

(7) พระราชบัญญัติ การทำเหมืองแร่ (ฉบับที่ 6) พระพุทธศักราช 2483

(8) พระราชบัญญัติ การทำเหมืองแร่ (ฉบับที่ 7) พระพุทธศักราช 2484

(9) พระราชบัญญัติ การทำเหมืองแร่ (ฉบับที่ 8) พระพุทธศักราช 2485

(10) พระราชบัญญัติ ว่าด้วยวิธีการเก็บค่าภาคหลวงแร่ พระพุทธศักราช 2486

(11) พระราชบัญญัติ การทำเหมืองแร่ (ฉบับที่ 9) พระพุทธศักราช 2506

(12) พระราชบัญญัติ การทำเหมืองแร่ (ฉบับที่ 10) พระพุทธศักราช 2509

บรรดาบทกฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 4⁽¹⁾ ในพระราชบัญญัตินี้

"แร่"⁽²⁾ หมายความว่า ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นอนินทรีย์วัตถุ มีส่วนประกอบทางเคมีกับลักษณะทางฟิสิกส์แน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อย ไม่ว่าจะต้องถลุงหรือหลอมก่อนใช้หรือไม่ และหมายความรวมถึงถ่านหิน หินน้ำมัน หินอ่อน โลหะ และตะกั่วที่ได้จากโลหกรรม น้ำเกลือใต้ดิน หินซึ่งกฎกระทรวงกำหนดเป็นหินประดับหรือหิน อุตสาหกรรม และดินหรือทราย ซึ่งกฎกระทรวงกำหนดเป็นดินอุตสาหกรรมหรือทรายอุตสาหกรรม แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงน้ำ เกลือสินเธาว์ ลูกแร่ หิน ดินหรือทราย"

"น้ำเกลือใต้ดิน"⁽³⁾ หมายความว่า น้ำเกลือที่มีอยู่ใต้ดินตามธรรมชาติ และมีความเข้มข้นของเกลือในปริมาณมากกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง"

"สำรวจแร่" หมายความว่า การเจาะหรือขุด หรือกระทำด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหลายวิธี เพื่อให้รู้ว่าในพื้นที่มีแร่อยู่หรือไม่เพียงใด

"ทำเหมือง"⁽⁴⁾ หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือน้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายวิธี แต่ไม่รวมถึงการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตามหมวด 5 ทวิ และการขุดหาแร่รายย่อย หรือการร่อนแร่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน"⁽⁵⁾ หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือน้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำเกลือใต้ดิน แต่ไม่รวมถึงการทำเหมืองแร่เกลือหินด้วยวิธีเหมืองละลายแร่"

"ขุดหาแร่รายย่อย" หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือน้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่โดยใช้แรงคนแต่ละคนตามชนิดของแร่ ภายในท้องที่และวิธีการขุดหาแร่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"ร่อนแร่" หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือน้ำ เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่โดยใช้แรงคนแต่ละคนตามชนิดของแร่ ภายในท้องที่และวิธีการร่อนแร่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"แต่งแร่" หมายความว่า การกระทำอย่างใด ๆ เพื่อทำแร่ให้สะอาด หรือเพื่อให้แร่ที่ปนกันอยู่ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปแยกออกจากกัน และหมายความรวมถึงการคัดขนาดแร่

"ซื้อแร่" หมายความว่า การรับโอนแร่ด้วยประการใดจากบุคคลอื่นนอกจากการตกทอดทางมรดก

"ขายแร่" หมายความว่า การโอนแร่ด้วยประการใดไปยังบุคคลอื่น

"มีแร่ไว้ในครอบครอง"⁽⁶⁾ หมายความว่า การซื้อแร่ การมีไว้ การยึดถือ หรือการรับไว้ด้วยประการใดซึ่งแร่ ทั้งนี้ ไม่ว่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น

"เรือขุดหาแร่"⁽⁷⁾ หมายความว่า เรือหรือแพซึ่งมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำเหมืองหรือการแต่งแร่สำหรับใช้ในเรือหรือแพนั้น

"เขตควบคุมแร่"⁽⁸⁾ หมายความว่า เขตพื้นที่ซึ่งรัฐมนตรีประกาศเป็นเขตควบคุมแร่

"ผู้อำนวยการ"⁽⁹⁾ หมายความว่า ผู้อำนวยการเขตควบคุมแร่

"โลหกรรม" หมายความว่า การถลุงแร่หรือการทำแร่ให้เป็นโลหะด้วยวิธีอื่นใด และหมายความรวมถึงการทำโลหะให้บริสุทธิ์ การผสมโลหะการผลิตโลหะสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ โดยวิธีหลอม หล่อ รีดหรือวิธีอื่นใด

"เขตเหมืองแร่" หมายความว่า เขตพื้นที่ซึ่งกำหนดในประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตร

"เขตแต่งแร่" หมายความว่า เขตพื้นที่ซึ่งระบุในใบอนุญาตแต่งแร่

"เขตโลหกรรม" หมายความว่า เขตพื้นที่ซึ่งระบุในใบอนุญาตประกอบโลหกรรม

"สถานที่เก็บแร่" หมายความว่า สถานที่ซึ่งระบุในใบอนุญาตเก็บแร่

"สถานที่ฝากแร่"⁽¹⁾ หมายความว่า สถานที่ ซึ่งรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นสถานที่ฝากแร่ตามมาตรา 103 ตรี"

"สถานที่พักแร่" หมายความว่า สถานที่ซึ่งระบุในใบอนุญาตขนแร่ให้นำแร่ไปเก็บที่พักไว้ได้

"อาชญาบัตรสำรวจแร่" หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อสำรวจแร่ภายในท้องที่ซึ่งระบุในหนังสือสำคัญนั้น

"อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่" หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น

"อาชญาบัตรพิเศษ" หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่เป็นกรณีพิเศษภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น

"ประทานบัตรชั่วคราว" หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อทำเหมืองก่อนได้รับประทานบัตรภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น

"ประทานบัตร" หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อทำเหมืองภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น

"ที่ว่าง" หมายความว่า ที่ซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน และมีใช้สาธารณสมบัติของแผ่นดินอันราษฎร ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และมีใช้ที่ดินในเขตที่มีการคุ้มครองหรือสงวนไว้ตามกฎหมาย

"มูลดินทราย" หมายความว่า รวมถึง เปลือกดิน ทราย กรวด หรือหินที่เกิดจากการทำเหมือง

"ตะกรัน" หมายความว่า สารประกอบหรือสารพลอยได้อื่นใดที่เกิดจากการประกอบโลหกรรม

"ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่" หมายความว่า ทรัพยากรธรณีอำเภอหรือทรัพยากรธรณีจังหวัด แล้วแต่กรณี ถ้าในจังหวัดใดไม่มีทรัพยากรธรณีจังหวัดให้หมายความว่าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่และเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้"

มาตรา 5⁽²⁾ การจัดตั้งสำนักงานทรัพยากรธรณีจังหวัดหรือสำนักงานทรัพยากรธรณีอำเภอ โดยจะให้มีเขตอำนาจตลอดเขตใด ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

ในการกำหนดเขตอำนาจของสำนักงานทรัพยากรธรณีจังหวัดจะกำหนดให้ตำบล หรืออำเภอใดรวมอยู่ในเขตอำนาจของสำนักงานทรัพยากรธรณีจังหวัดหนึ่งก็ให้กระทำได้โดยมีต้องคำนึงว่าตำบลหรืออำเภอนั้นอยู่ในเขตจังหวัดเดียวกันหรือไม่

สำนักงานทรัพยากรธรณีจังหวัดแต่ละเขต ให้มีทรัพยากรธรณีจังหวัดคนหนึ่งเป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชา

ในกรณีที่สำนักงานทรัพยากรธรณีจังหวัดหนึ่งมีเขตอำนาจในจังหวัดอื่นรวมอยู่ด้วย ก็ให้ถือว่าทรัพยากรธรณีจังหวัดผู้ควบคุมบังคับบัญชาท้องที่ในจังหวัดอื่นที่มีเขตอำนาจนั้น เป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดในจังหวัดอื่นนั้นด้วย

ในการกำหนดเขตอำนาจของสำนักงานทรัพยากรธรณีอำเภอ จะกำหนดให้อเภอหนึ่งหรือหลายอำเภอหรือตำบลใดในอำเภออื่น รวมอยู่ในเขตอำนาจของสำนักงานทรัพยากรธรณีอำเภอนั้นก็ได้

สำนักงานทรัพยากรธรณีอำเภอแต่ละเขต ให้มีทรัพยากรธรณีอำเภอคนหนึ่งเป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชา และจะกำหนดให้

ทรัพยากรธรณีอำเภอนั้นอยู่ในบังคับบัญชาของทรัพยากรธรณีจังหวัดใดหรืออยู่ในบังคับบัญชาของอธิบดีก็ได้

มาตรา 6⁽¹⁾ คำขอตามพระราชบัญญัตินี้ให้ทำตามแบบพิมพ์ที่กรมทรัพยากรธรณีกำหนด

คุณสมบัติของผู้ขอ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตรและใบอนุญาต ตลอดจนการต่ออายุอาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตร ใบอนุญาตแต่งแร่ และใบอนุญาตประกอบโลหกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ยื่นคำขอต้องเสียค่าคำขอและวางค่าธรรมเนียมล่วงหน้าพร้อมกับกรณียื่นคำขอ และต้องออกค่าใช้จ่ายหรือวางเงินล่วงหน้าเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดดำเนินการและการออกหรือต่ออายุอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตรหรือใบอนุญาตแล้วแต่กรณี ไว้ต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ด้วย ถ้าได้มีการส่งยกคำขอหรือไม่ได้รับอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตรหรือใบอนุญาตด้วยประการใด ค่าใช้จ่ายสำหรับกิจการที่ยังไม่ได้ดำเนินการนั้น ให้คืนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ แต่ถ้าดำเนินการไปแล้วเป็นบางส่วนให้คืนให้เฉพาะส่วนที่ยังไม่ได้ดำเนินการ

ค่าธรรมเนียมล่วงหน้าที่ผู้ยื่นคำขอวางไว้ ถ้าได้มีการส่งยกหรือถอนคำขอนั้น ผู้ยื่นคำขอต้องเสียค่าธรรมเนียมสำหรับกิจการที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระในอัตราหนึ่งในสี่ของเงินที่วางไว้ เว้นแต่ในกรณีที่มีการส่งยกคำขอโดยมิใช่ความผิดของผู้ยื่นคำขอหรือผู้ยื่นคำขอตาย"

มาตรา 6 ทวิ⁽²⁾ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสำรวจ การทดลองการศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดพื้นที่ใด ๆ ให้เป็นเขตสำหรับการดำเนินการสำรวจ การทดลองการศึกษาหรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ได้

ภายในเขตที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ผู้ใดจะยื่นคำขออาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว หรือ ประทานบัตรไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นสมควรให้ยื่นคำขอได้เป็นกรณีพิเศษโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อหมดความจำเป็นที่จะใช้เขตพื้นที่เพื่อประโยชน์ดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีประกาศยกเลิกในราชกิจจานุเบกษา"

มาตรา 6 ตรี⁽³⁾ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กรมทรัพยากรธรณีในการกระทำเพื่อประโยชน์แก่การสำรวจ การทดลองการศึกษาหรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่

มาตรา 6 จัตวา⁽⁴⁾ เพื่อประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดพื้นที่ใดที่มีแหล่งต้นน้ำหรือป่าน้ำซับซึม ที่ได้ทำการสำรวจแล้วปรากฏว่ามีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์ และมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง ให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อออกประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตรได้เป็นอันดับแรกก่อนการสงวนหวงห้าม หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นในที่นั้นในพื้นที่นั้น แต่ทั้งนี้ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อมด้วย

มาตรา 7⁽¹⁾ ถ้าอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตรหรือใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลาย ให้ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันที่ทำราชการสูญหายหรือการถูกทำลาย

มาตรา 8 ⁽²⁾ ถ้าผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาต ประสงค์จะตั้งผู้ใดไว้เพื่อติดต่อกับพนักงานเจ้าหน้าที่แทนตนผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตต้องทำหนังสือมอบอำนาจและจดทะเบียนไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

การทำหนังสือมอบอำนาจและการจดทะเบียนให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 9 ⁽³⁾ หนังสือหรือคำสั่งที่มีถึงบุคคลใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจส่งให้แก่บุคคลนั้นโดยตรง หรือส่งให้แก่

(1) ผู้รับมอบอำนาจตามมาตรา 8

(2) ผู้ซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว ซึ่งอยู่ ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงานทำการงานของบุคคลนั้น หรือ

(3) บุคคลนั้น โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสำนักงานทำการงานของบุคคลนั้น ทั้งนี้ซึ่งได้จัดแจ้งไว้ต่อทางราชการ

เมื่อได้ส่งหนังสือหรือคำสั่งให้แก่บุคคลตาม (1) หรือ (2) หรือโดยวิธีการตาม (3) ให้ถือว่าบุคคลนั้นได้รับหนังสือหรือคำสั่งนั้นแล้ว"

มาตรา 9 ทวิ ⁽⁴⁾ เมื่อปรากฏในภายหลังว่าได้ออกอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตรหรือใบอนุญาตให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อน หรือโดยสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ให้ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ อธิบดีหรือ รัฐมนตรี ผู้ออกอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตรหรือใบอนุญาต แล้วแต่กรณีมีอำนาจเรียกอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตรหรือใบอนุญาตดังกล่าวมาแก้ไขให้ถูกต้อง หรือเพิกถอนอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตรหรือใบอนุญาตนั้นเสียได้

ในกรณีที่มีการแก้ไขหรือเพิกถอนอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตร หรือใบอนุญาตตามความในวรรคหนึ่ง ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตจะเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ จากการแก้ไขหรือเพิกถอนอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นไม่ได้

มาตรา 9 ทริ ⁽⁵⁾ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้น้ำในเขตอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรใดเพื่อประโยชน์แก่การอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นของรัฐ ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจเรียกอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรนั้นมาแก้ไขเปลี่ยนแปลงน้ำในเขตอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรได้

ในกรณีที่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงน้ำในเขตอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรตามวรรคหนึ่ง ผู้ถืออาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรจะเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ มิได้

มาตรา 9 จัตวา ⁽¹⁾ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมการทำเหมืองการแต่งแร่ การซื้อแร่ การขายแร่ หรือการมีแร่ไว้ในครอบครอง เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้าลักลอบทำเหมืองหรือลักลอบส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร หรือเพื่อ

ประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงในทางเศรษฐกิจรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ท้องที่หนึ่งท้องที่ใด รวมทั้งส่วนหนึ่งส่วนใดของน่านน้ำไทย เป็นเขตควบคุมแร่ โดยจะกำหนดเป็นเขตควบคุมแร่ สำหรับแร่ชนิดหนึ่งชนิดใดหรือหลายชนิดก็ได้

เมื่อหมดยุคความจำเป็นที่จะต้องมีเขตควบคุมแร่ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีประกาศยกเลิกในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 9 เบญจ⁽²⁾ ในเขตควบคุมแร่แต่ละเขตให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขต ประกอบด้วยผู้อำนวยการเป็นประธานกรรมการ ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีเขตอำนาจอยู่ในเขตควบคุมแร่ ผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกรมอัยการ ผู้แทนกองทัพบก ผู้แทนกองทัพเรือ เป็นกรรมการ และให้ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณีเป็นกรรมการ และเลขานุการ และทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ที่สำนักงานเขตควบคุมแร่ตั้งอยู่ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีที่เขตควบคุมแร่ใดมีพื้นที่ครอบคลุมเกินหนึ่งจังหวัด ให้ส่วนราชการตามวรรคหนึ่งแต่งตั้งผู้แทนได้เขตละไม่เกินสองคน และให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้แทนกรมทรัพยากรธรณีที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการคนหนึ่ง เป็นเลขานุการ

ในการแต่งตั้งผู้แทนส่วนราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คำนึงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ได้รับการแต่งตั้ง ในเขตพื้นที่ที่กำหนดเป็นเขตควบคุมแร่เป็นสำคัญ

องค์ประชุมและระเบียบการประชุมของคณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขตให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขตกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา 9 ฉ⁽³⁾ ให้คณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขตมีอำนาจให้ความเห็นชอบในเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการตามมาตรา 9 อัญฐ ตลอดจนให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่ผู้อำนวยการในการปฏิบัติหน้าที่อื่นในเขตควบคุมแร่

คณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขตอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขตมอบหมายได้

องค์ประชุมและระเบียบการประชุมของคณะอนุกรรมการให้เป็นไปตามที่คณะอนุกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขต

มาตรา 9 สัตต⁽⁴⁾ ในเขตควบคุมแร่แต่ละเขต ให้รัฐมนตรีจัดตั้งสำนักงานเขตควบคุมแร่ขึ้น โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อำนวยการคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในมาตรา 9 อัญฐ และมาตรา 9 นว เป็นผู้ควบคุมดูแลรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเขตควบคุมแร่ ในกรณีนี้ จะให้มีรองผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการคนหนึ่งหรือหลายคนตามที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง เมื่อได้ปรึกษาหารือกับคณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขตแล้ว เพื่อช่วยสั่งและปฏิบัติราชการตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายก็ได้

ในกรณีที่ผู้อำนวยการ ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองผู้อำนวยการที่มีอาวุโสสูงตามลำดับเป็นผู้รักษาการแทน และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้อำนวยการ

การแต่งตั้งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 9 วรรค (1) ในเขตควบคุมแร่ ให้ผู้อำนวยการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขตมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) เรือขุดหาแร่

(ก) กำหนดท้องที่ที่ห้ามมิให้ต่อหรือสร้างเรือขุดหาแร่ หรือประกอบหรือสร้างส่วนหนึ่งส่วนใดของเรือขุดหาแร่

(ข) กำหนดท้องที่ที่ห้ามมิให้นำเรือขุดหาแร่เข้าไป เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการมอบหมาย

(ค) กำหนดท้องที่ที่ห้ามมิให้ต่อเติม แก้ไข หรือซ่อมแซมเรือขุดหาแร่ เว้นแต่เป็นเรือที่ได้ปฏิบัติตาม

(ง) แล้ว และเป็นการต่อเติมแก้ไข หรือซ่อมแซมเล็กน้อย ตามลักษณะและวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด

(จ) กำหนดลักษณะ ชนิด และขนาดของเครื่องมือ เครื่องใช้เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ สำหรับใช้ในการทำเหมืองหรือแต่งแร่ ที่อนุญาตให้ใช้หรือติดตั้งไว้ในเรือขุดหาแร่

(ฉ) กำหนดสภาพและคุณภาพของแร่รวมทั้งปริมาณสูงสุดของแร่ที่จะเก็บหรือมีไว้ในครอบครองในเรือขุดหาแร่ โดยจะกำหนดให้แตกต่างกันตามขนาดและคุณภาพของเรือและเงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้

(ช) กำหนดให้มีการจัดแจ้งประเภท ขนาด และสมรรถนะของเรือขุดหาแร่ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตลอดจนกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทำเครื่องหมายเพื่อแสดงประเภทเรือให้เป็นที่สังเกตเห็นได้จากภายนอก ทั้งนี้ ตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่ผู้อำนวยการกำหนด

(ซ) กำหนดเส้นทางเดินเรือ ท่าจอดเรือ และท่าพักเรือของเรือขุดหาแร่

(2) เขตเหมืองแร่และเขตแต่งแร่

(ก) กำหนดประเภทและสภาพของเครื่องมือ เครื่องใช้เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ สำหรับใช้ในการทำเหมืองหรือในการแต่งแร่ ที่จะนำมาใช้ในเขตเหมืองแร่หรือในเขตแต่งแร่

(ข) กำหนดสภาพและคุณภาพของแร่รวมทั้งปริมาณสูงสุดของแร่ที่จะเก็บหรือมีไว้ในครอบครองในเขตเหมืองแร่หรือในเขตแต่งแร่

(ค) กำหนดที่ตั้งหรือสภาพของอาคารหรือที่ซึ่งใช้ในการเก็บแร่แต่งแร่ หรือมีแร่ไว้ในครอบครอง

(3) มาตรการอื่น ๆ

(ก) กำหนดเงื่อนไขและวิธีการในการขนแร่หรือเคลื่อนย้ายแร่ทั้งทางบกและทางน้ำ กำหนดเส้นทางของยานพาหนะที่ใช้ในการขนแร่หรือเคลื่อนย้ายแร่ ท่าจอดและท่าพักยานพาหนะ ตลอดจนเวลาและระยะเวลาที่จะอนุญาตให้ทำการขนแร่หรือเคลื่อนย้ายแร่

(ข) กำหนดสภาพและคุณภาพของแร่รวมทั้งปริมาณสูงสุดของแร่ที่ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ได้รับหนังสืออนุญาตจะเก็บหรือมีไว้ในครอบครองตลอดจนเงื่อนไขหรือระยะเวลาที่บุคคลดังกล่าวจะเก็บหรือมีแร่ไว้ในครอบครอง

(ค) กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ได้รับหนังสืออนุญาตทำบัญชีและหรือทำรายงานเกี่ยวกับปริมาณแร่ที่เก็บหรือมีไว้ในครอบครอง ทั้งนี้ ตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

(ง) กำหนดสถานที่ตั้งหรือสภาพของอาคารหรือสถานที่ ที่ใช้ในการเก็บแร่ พักแร่ หรือมีแร่ไว้ในครอบครอง ของผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่หรือผู้รับใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง

(จ) กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองยานพาหนะที่ใช้ในการขนแร่หรือเคลื่อนย้ายแร่ ต้องติดเครื่องหมายที่ผู้อำนวยการ

ประกาศกำหนดไว้ที่ยานพาหนะนั้น เพื่อแสดงให้บุคคลภายนอกเห็นได้ว่ายานพาหนะดังกล่าวกำลังใช้ในการขนแร่หรือเคลื่อนย้ายแร่ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด

การใช้อำนาจตามมาตรานี้ จะกำหนดโดยมีเงื่อนไขอย่างไรก็ได้ก็ตามแต่จะเห็นสมควร

เมื่อมีการใช้อำนาจตามมาตรานี้ เงื่อนไขในการอนุญาตใด ๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้อนุญาตไว้แล้วตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นให้ยังคงใช้บังคับได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อกำหนดตามมาตรานี้ เว้นแต่ผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขตจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อกำหนดตามมาตรานี้ ให้ทำเป็นประกาศและปิดไว้ที่ศาลากลางจังหวัดที่ว่าการอำเภอ และสำนักงานทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ทุกแห่งที่อยู่ในเขตควบคุมแร่ ก่อนวันใช้บังคับไม่น้อยกว่าสามวัน และถ้าคณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขตเห็นสมควรจะให้ประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันที่มีจำหน่ายในท้องถิ่นตามระยะเวลาที่เห็นสมควรก็ได้ เว้นแต่ เป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขตจะให้ข้อกำหนดมีผลใช้บังคับทันทีที่ประกาศก็ได้

มาตรา 9 นว⁽¹⁾ ในเขตควบคุมแร่ ให้ผู้อำนวยการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการมอบหมายมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเรือขุดหาแร่หรือในยานพาหนะที่อยู่ในเขตควบคุมแร่หรือที่จะเข้ามาในเขตควบคุมแร่เพื่อตรวจค้นได้ตลอดเวลาเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดหรือจะกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(2) สั่งเจ้าของหรือผู้ควบคุมเรือขุดหาแร่หรือยานพาหนะที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดหรือจะกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้หยุดจอด หรือนำเรือขุดหาแร่หรือยานพาหนะไปยังที่หนึ่งใดเพื่อทำการตรวจค้น หรือให้ออกไปจากเขตควบคุมแร่

(3) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบธุรกิจที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเกี่ยวข้องกับธุรกิจแร่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ส่งบัญชีเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(4) สั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ควบคุมเรือขุดหาแร่หรือผู้ฝ่าฝืนข้อกำหนดตามมาตรา 9 วรรค ๑ ปฏิบัติการตามกฎหมายหรือตามข้อกำหนดภายในระยะเวลาที่ผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการมอบหมายกำหนด

ถ้าเจ้าของหรือผู้ควบคุมเรือขุดหาแร่หรือผู้ฝ่าฝืนข้อกำหนดตามมาตรา 9 วรรค ๑ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่สั่งการตาม (2) (3) หรือ (4) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดซ้ำอีกภายในระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขตให้ผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งยึดหรืออายัดเรือขุดหาแร่ ส่วนใดส่วนหนึ่งของเรือขุดหาแร่ เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องจักร อุปกรณ์ หรือแร่ที่ใช่หรือเก็บไว้หรือมีไว้ในครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือสิ่งยึด หรืออายัดอาคาร สถานที่หรือยานพาหนะ อันเป็นเครื่องมือหรือเป็นสาเหตุแห่งการกระทำความผิดในทันที ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเขตควบคุมแร่ประจำเขตจะพิจารณาเห็นว่ามิได้มีเหตุผลอันสมควรที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา 10⁽²⁾ ในกรณีที่ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ได้กระทำโดยตัวแทนหรือลูกจ้างซึ่งได้กระทำเพราะเหตุเป็นตัวแทนหรือลูกจ้าง หรือกระทำเพื่อประโยชน์ของผู้ถืออำนาจบัตร ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาต ไม่ว่าตัวแทนหรือลูกจ้างนั้นจะได้เป็นตัวแทนโดยทำหนังสือมอบอำนาจ และจดทะเบียนไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่ ให้ถือว่าผู้ถืออำนาจบัตรผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาต เป็นตัวการในการกระทำความผิดนั้น

มาตรา 11⁽¹⁾ ในการสำรวจแร่หรือทำเหมือง ถ้าได้พบโบราณวัตถุ ซากคึกค้ำบรรพ์ หรือแร่พิเศษอันมีคุณค่าเกี่ยวกับ การศึกษาในทางธรณีวิทยา นอกจากจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเกี่ยวกับการเก็บได้ซึ่งวัตถุนั้นแล้ว ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว หรือผู้ถือประทานบัตรจะต้องแจ้งการพบนั้นต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่โดยพลัน

มาตรา 12⁽²⁾ ในเขตอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ เขตอาชญาบัตรพิเศษหรือเขตเหมืองแร่ หรือในเขตที่ได้รับอนุญาตจัดตั้ง สถานที่เพื่อเก็บขังน้ำพุร้อนหรือมุดดินทราย หรือในเขตที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้กำหนดเขตเพื่อการดังกล่าวแล้วห้ามมิให้ผู้ใด นอกจากผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตเข้าไปยึดถือครอบครอง ทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพพื้นที่หรือทรัพยากรในเขตนั้น เว้นแต่ผู้นั้นมีสิทธิทำเช่นนั้นได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา 13⁽³⁾ การฝ่าฝืนมาตรา 12 นอกจากเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นแล้ว ให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

มาตรา 14 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือมุดหลักฐานการแผนที่ตามพระราชบัญญัตินี้ลงไว้ ในที่ใด ห้ามมิให้ผู้ใดทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย ถอน หรือทำให้หลุดซึ่งหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือมุดหลักฐานการแผนที่นั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากทรัพยากรธรณีประจำท้องที่

มาตรา 15 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าของพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา และใน การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดอาญา ให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 15 ทวิ⁽⁴⁾ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจยึดหรืออายัดบรรดาแร่ที่มีไว้เนื่องในการกระทำความผิด และเครื่องใช้ สัตว์พาหนะยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า ได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการ พิจารณาคดีได้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ทั้งนี้ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้กระทำความผิด หรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่า เป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ และเมื่อได้มีการฟ้องคดี ให้นำความในมาตรา 154 วรรคสองและ วรรคสาม มาใช้บังคับ

ในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ ร้องขอรับทรัพย์สินคืนภายในกำหนดหกเดือนนับแต่ วันทราบหรือถือว่าได้ทราบคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ทั้งนี้ เว้นแต่อธิบดีจะใช้อำนาจประกาศหา ตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองตามมาตรา 15 เบนญจ

มาตรา 15 ตรี⁽¹⁾ ในกรณีทรัพย์สินที่ยึดไว้ตามมาตรา 15 ทวิ วรรคหนึ่งมิใช่เป็นของผู้กระทำความผิด หรือของผู้มีเหตุอัน ควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติรัฐมนตรีคืนทรัพย์สินหรือเงิน แล้วแต่กรณีให้แก่เจ้าของก่อนถึง กำหนดตามมาตรา 15 ทวิ วรรคหนึ่ง ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เมื่อทรัพย์สินนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีที่เป็นเหตุให้ทรัพย์สิน นั้นถูกยึด หรือ

(2) เมื่อผู้กระทำความผิดหรือผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดได้ทรัพย์สินนั้นมาจากผู้เป็นเจ้าของ โดยการกระทำความผิดทางอาญา

มาตรา 15 จัตวา ⁽²⁾ ถ้าทรัพย์สินและของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา 15 ทวิ หรือมาตรา 15 เบญจ จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาจะเกินค่าของทรัพย์สิน อธิบดีอาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินหรือของกลางก่อนครบกำหนดเวลาตามมาตรา 15 ทวิ วรรคสอง หรือมาตรา 15 เบญจ วรรคสองแล้วแต่กรณี เมื่อได้เงินเป็นสฤทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนทรัพย์สินหรือของกลางนั้นหรือ

(2) ถ้าการนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ไปใช้ประโยชน์จะเป็นการบรรเทาความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาก็ให้นำทรัพย์สินหรือของกลางนั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ก่อนที่จะส่งดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันที่มีจำหน่ายในท้องถิ่นอย่างน้อยสองวันติดต่อกันเพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายทราบ เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมีสิทธิยื่นคำร้องขอรับทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวไปเก็บรักษาด้วยตนเองได้ภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันแรกที่ประกาศในหนังสือพิมพ์ และถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองทำสัญญาไว้กับกรมทรัพย์สินทางพาณิชย์ว่า จะเก็บรักษาทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ รวมทั้งจัดหาประกันหรือหลักประกันให้แก่ทางราชการ ตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ก็ให้อธิบดีมอบทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้เก็บรักษาไว้ แต่ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองนำทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ ไม่ว่าด้วยประการใดๆ

ในกรณีที่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองมาขอรับทรัพย์สินหรือของกลางไปเก็บรักษาหรือปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครองแต่บุคคลดังกล่าว ไม่ยอมทำสัญญาตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงให้อธิบดีส่งดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ หรือในกรณีที่มีการทำสัญญา แต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองปฏิบัติผิดสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้อธิบดีเรียกทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวคืนจากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง และมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการบังคับตามสัญญาประกันและดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (1) และ (2) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และในกรณีเช่นนี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองจะฟ้องเรียกค่าเสียหายหรือค่าตอบแทนใด ๆ จากทางราชการอันเนื่องมาจากการดำเนินการ หรือการนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ยึดหรืออายัดไปใช้ประโยชน์ของทางราชการดังกล่าวมิได้

มาตรา 15 เบญจ ⁽³⁾ ในกรณีที่มีการยึดของกลางที่ต้องสงสัยในการกระทำความผิดโดยไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยึดส่งมอบของกลางให้แก่ทรัพย์สินทางพาณิชย์ประจำท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีกำหนด เพื่อเก็บรักษาไว้และให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจประกาศหาตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง เพื่อให้บุคคลดังกล่าวไปแสดงหลักฐานเพื่อขอรับของกลางคืน

การประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดประกาศไว้ที่สำนักงานทรัพย์สินทางพาณิชย์ประจำท้องที่ที่มีการยึดของกลางนั้น และให้ประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันที่มีจำหน่ายในท้องถิ่นอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน เจ้าของหรือผู้ครอบครองมีสิทธิที่จะไปแสดงตัวต่อทรัพย์สินทางพาณิชย์ประจำท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีระบุไว้ในประกาศ เพื่อขอรับของกลางคืนภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันแรกที่มีประกาศในหนังสือพิมพ์

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดแสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองเพื่อขอรับของกลางคืนภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ของกลางคืนตกเป็นของแผ่นดิน แต่ถ้ามีบุคคลใดแสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองและขอรับของกลางคืนภายในกำหนดเวลา ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีที่ปรากฏว่า ผู้ที่แสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่พนักงานอัยการได้ พิจารณาแล้ว และมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือเป็นบุคคลที่ปรากฏหลักฐานในขณะที่สอบสวนแล้วว่ามิใช่เป็นผู้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดหรือมิใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้อธิบดีมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาลเพื่อขอรับของกลางคืน ภายในสามสิบวันแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากอธิบดี หากมิได้ใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาลภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าบุคคลนั้นมิใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น

มาตรา 16 พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีบัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และในการปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ

มาตรา 17⁽¹⁾ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวง

- (1) กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้
 - (2) กำหนดแบบพิมพ์อาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตร และใบอนุญาต
 - (3) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรการอนุรักษ์แร่ และการทำเหมือง
 - (3 ทวิ)⁽²⁾ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองและเลิกรับช่วงการทำเหมือง
 - (3 ตริ)⁽³⁾ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้ได้มาซึ่งน้ำเกลือใต้ดิน โดยการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตลอดถึงการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน
 - (4) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการซื้อแร่ การขายแร่ การเก็บแร่ การครอบครองแร่และการขนแร่
 - (5) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม และการนำแร่เข้าหรือการส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร
 - (6) กำหนดวิธีการให้ความคุ้มครองแก่คนงานและความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก
 - (7) กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 2

คณะกรรมการ

มาตรา 18⁽¹⁾ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมดังกล่าวมอบหมาย และบุคคลอื่นซึ่งรัฐมนตรี

แต่งตั้งไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ ผู้อำนวยการกอง กองสัมพันธ์ กรมทรัพย์สินทางปัญญา เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 19⁽²⁾ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่รัฐมนตรีในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราวและประทานบัตร ในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่เขตหวงห้ามของทางราชการ

(2) การต่ออายุอาชญาบัตรพิเศษ และประทานบัตร

(3) การอนุญาตให้โอนประทานบัตร

(4) การสั่งเพิกถอนอาชญาบัตร และประทานบัตร

(5) เรื่องอื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 20 กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 21⁽³⁾ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) รัฐมนตรีให้ออก

(4) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ได้รับความผิดอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่คดีที่เป็นความผิดลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดย

ประมาท

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นแทนได้

กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวาระสองอยู่ในตำแหน่งตามวาระของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา 22 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์

ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา 23 การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 24 ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ถ้าคณะกรรมการเห็นสมควรจะแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อให้ทำการใด ๆ ตามที่มอบหมาย หรือจะเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำ หรือความเห็น ก็ได้ให้กระทำได้

ให้นำมาตรา 22 และมาตรา 23 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

หมวด 3

การสำรวจแร่และการผูกขาดสำรวจแร่

มาตรา 25⁽¹⁾ ห้ามมิให้ผู้ใดสำรวจแร่ในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งสำรวจเรานั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตบัตรสำรวจแร่ อนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออนุญาตบัตรพิเศษ

มาตรา 26⁽²⁾ นอกจากค่าธรรมเนียมการออกอนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออนุญาตบัตรพิเศษ ผู้ถืออนุญาตบัตรนั้นต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อใช้เนื้อที่ ซึ่งได้รับอนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออนุญาตบัตรพิเศษอีกต่างหาก และต้องชำระล่วงหน้า การชำระค่าธรรมเนียมเพื่อใช้เนื้อที่ล่วงหน้าอาจได้รับผ่อนผันให้ชำระเป็นงวด โดยมีประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 27⁽³⁾ อนุญาตบัตรสำรวจแร่ อนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออนุญาตบัตรพิเศษ ให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถืออนุญาตบัตร และให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถืออนุญาตบัตรด้วย

มาตรา 28⁽⁴⁾ ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตบัตรสำรวจแร่ ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เป็นผู้ออกอนุญาตบัตรสำรวจแร่ อนุญาตบัตรสำรวจแร่ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออก ผู้ถืออนุญาตบัตรสำรวจแร่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอนุญาตบัตรสำรวจแร่

มาตรา 29⁽⁵⁾ ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ คำขออนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่แต่ละคำขอจะขอได้ไม่เกินสองพันห้าร้อยไร่ เว้นแต่คำขออนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่ในทะเล

รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายเป็นผู้ออกอนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออก ผู้ถืออนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่

มาตรา 30⁽⁶⁾ การออกอนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่ในทะเล รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่ง รัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจกำหนดเนื้อที่ ให้แก่ผู้ขอแต่ละบุคคลได้ไม่เกินห้าแสนไร่และกำหนดอายุอนุญาตบัตรได้ไม่เกินสองปีนับแต่วันออก

มาตรา 31⁽⁷⁾ ผู้ถืออนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ต้องลงมือสำรวจแร่ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงาน และการสำรวจที่กระทำไปในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาตบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ตามแบบที่กรมทรัพยากรธรณีกำหนดต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นสุดกำหนด

นั้น และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้กระทำไปภายหลังนั้น ภายในสามสิบวันก่อนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นอายุ

รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่เสียได้ เมื่อผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

มาตรา 32⁽¹⁾ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ให้สิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรนั้น ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาตาย
- (2) เมื่อผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ซึ่งเป็นนิติบุคคลสิ้นสภาพนิติบุคคล
- (3) เมื่อผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ขาดคุณสมบัติ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 6 วรรคสอง
- (4) เมื่อผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ไม่รายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นกำหนดนั้น
- (5) เมื่อรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายมีคำสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่นั้น นับแต่วันรับแจ้งคำสั่งเพิกถอน

มาตรา 33⁽²⁾ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรพิเศษ ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่

(3) ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษต้องกำหนดซื้อผูกพันสำหรับการสำรวจ โดยระบุปริมาณเงินที่จะใช้จ่ายเพื่อการสำรวจสำหรับ แต่ละปีตลอดอายุของอาชญาบัตรพิเศษ และผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษจะเสนอให้ผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดด้วยก็ได้ และให้ผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐดังกล่าวมีผลผูกพันผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต่อไปด้วย เมื่อผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษนั้นได้รับประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองแร่ในเขตเนื้อที่ที่ดินที่ได้รับอาชญาบัตรพิเศษนั้นด้วย

- (4) ค่าขออาชญาบัตรพิเศษแต่ละคำขอจะขอได้ไม่เกินหนึ่งหมื่นไร่
- (5) รัฐมนตรีเป็นผู้ออกอาชญาบัตรพิเศษ
- (6) อาชญาบัตรพิเศษให้มีอายุไม่เกินสามปีนับแต่วันออก
- (7) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อผูกพันสำหรับการสำรวจของแต่ละปีที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรพิเศษ

มาตรา 34⁽⁸⁾ เมื่อได้รับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้กำหนดเขตพื้นที่อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ การกำหนดเขตพื้นที่ดังกล่าว จะกระทำโดยการรังวัดหรือวิธีอื่นก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีการกำหนดเขตโดยการรังวัด ให้ผู้ยื่นคำขอหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้นำรังวัดตามวัน เวลา และสถานที่ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเป็นหนังสือ

อธิบดีมีอำนาจสั่งยกคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรือคำขออาชญาบัตรพิเศษเสียได้ เมื่อผู้ยื่นคำขอ

- (1) ขาดนัดในการนำรังวัดตามวรรคสองโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (2) ละเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งในการดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ หรือ
- (3) กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติบทหนึ่งบทใดในหมวด 3 หรือหมวด 4 หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำเช่นนั้น

มาตรา 35⁽¹⁾ อาชญาบัตรพิเศษจะออกทับเขตเนื้อที่ซึ่งมีผู้ได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตรอยู่แล้วมิได้

ถ้ามีเขตเนื้อที่ซึ่งมีผู้ได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรอยู่แล้วในเขตคำขอ การออกอาชญาบัตรพิเศษจะกระทำได้โดยกันเขตเนื้อที่ซึ่งมีผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตรอยู่แล้วในเขตคำขอนั้นออก

มาตรา 36⁽²⁾ เมื่อสิ้นรอบปีข้อผูกพันใด ถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษยังปฏิบัติตามข้อผูกพันตามมาตรา 33 สำหรับการสำรวจในรอบปีนั้นไม่ครบถ้วน ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องจ่ายเงินเท่ากับจำนวนที่ยังมิได้ใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันนั้นให้แก่กรมทรัพยากรธรณีภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันสิ้นรอบปีข้อผูกพันดังกล่าว

ในการสำรวจถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ใช้จ่ายในรอบปีข้อผูกพันใดเกินข้อผูกพันที่กำหนดไว้สำหรับรอบปีข้อผูกพันนั้นให้มีสิทธิหักปริมาณเงินส่วนที่เกินออกจากข้อผูกพันสำหรับการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันปีต่อไปได้

มาตรา 37⁽³⁾ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษซึ่งได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการในการสำรวจเงื่อนไขและข้อผูกพันสำหรับการสำรวจตามที่กำหนดในอาชญาบัตรพิเศษทุกประการแล้ว จะขอต่ออายุอาชญาบัตรพิเศษก็ได้ โดยยื่นคำขอก่อนอาชญาบัตรพิเศษสิ้นอายุไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน รัฐมนตรีจะต่ออายุอาชญาบัตรพิเศษให้อีกก็ได้เป็นเวลาไม่เกินสองปีภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพันและเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีกำหนด

ในการขอต่ออายุอาชญาบัตรพิเศษ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษอาจขอคืนพื้นที่บางส่วนของพื้นที่บางส่วนที่ไม่ประสงค์จะสำรวจก็ได้

มาตรา 38⁽⁴⁾

มาตรา 39⁽⁵⁾

มาตรา 40⁽⁶⁾ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องลงมือสำรวจแร่ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันได้รับอาชญาบัตรพิเศษ และต้องรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจให้กรมทรัพยากรธรณีทราบทุกรอบระยะเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันได้รับอาชญาบัตรพิเศษนั้น

มาตรา 41⁽⁷⁾ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรพิเศษนั้นเสียได้ เมื่อผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษไม่ปฏิบัติตามมาตรา 33 วรรคหก หรือมาตรา 40

มาตรา 42⁽⁸⁾

หมวด 4
การทำเหมือง

มาตรา 43⁽⁹⁾ ห้ามมิให้ผู้ใดทำเหมืองในที่ใดไม่ว่าที่ซึ่งทำเหมืองนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับการขออนุญาตหรือประทานบัตร

มาตรา 44⁽¹⁰⁾ ผู้ใดประสงค์จะขอประทานบัตร ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่พร้อมด้วยหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าพบแร่หรือมีแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองอยู่ในเขตคำขอนั้น และผู้ยื่นคำขอจะเสนอให้ผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐในกรณีที่ได้รับประทานบัตรตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดด้วยก็ได้

คำขอประทานบัตรแต่ละคำขอจะขอได้เขตหนึ่งไม่เกินสามร้อยไร่ เว้นแต่คำขอประทานบัตรทำเหมืองในทะเล

มาตรา 45⁽¹⁾ ในการออกประทานบัตรทำเหมืองในทะเล รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดเขตเหมืองแร่ให้แก่ผู้ขอไม่เกินรายละเอียดหมื่นไร่ เว้นแต่ในกรณีที่รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีเห็นสมควรกำหนดเขตเหมืองแร่ให้ผู้ขอเกินห้าหมื่นไร่

ในการออกประทานบัตรตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เป็นพิเศษตามที่เห็นสมควรให้ผู้ถือประทานบัตรปฏิบัติก็ได้

มาตรา 46⁽²⁾ ในเขตเนื้อที่ซึ่งได้มีผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ ผู้อื่นจะยื่นคำขอประทานบัตรมิได้ เว้นแต่ผู้อื่นนั้นเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองในที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา 47⁽³⁾ เมื่อได้รับคำขอประทานบัตรแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้กำหนดเขตพื้นที่ประทานบัตร การกำหนดเขตพื้นที่ดังกล่าวจะกระทำโดยการรังวัดหรือวิธีอื่นก็ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีการกำหนดเขตโดยการรังวัด ให้ผู้ยื่นคำขอหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้นำรังวัดตามวัน เวลา และสถานที่ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเป็นหนังสือ

อธิบดีมีอำนาจสั่งยกเลิกคำขอประทานบัตรเสียได้เมื่อผู้ยื่นคำขอ

(1) ขาดนัดในการนำรังวัดตามวรรคสองโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(2) ละเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งในการดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อออกประทานบัตร

(3) กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติบทหนึ่งบทใดในหมวด 3 หรือหมวด 4 หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำเช่นนั้น หรือ

(4) เมื่อปรากฏว่าแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองในเขตคำขอมิใช่เพียงพอที่จะเปิดการทำเหมืองได้

มาตรา 48 เพื่อประโยชน์แก่การรังวัด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และคนงานของพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองในเวลากลางวันได้ แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองทราบเสียก่อนและให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นอำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณี

ในกรณีต้องสร้างหมุดหลักฐานแผนที่ในที่ดินของผู้ใด พนักงานเจ้าหน้าที่และคนงานของพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสร้างหมุดหลักฐานลงได้ตามความจำเป็น

ในการรังวัด เมื่อมีความจำเป็นและโดยสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่ และคนงานของพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะขุดดิน ตัดต้นไม้หรือรอกิ่งไม้ หรือกระทำการอย่างอื่นแก่สิ่งที่ดินขวางต่อการรังวัดได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงการที่จะให้เจ้าของได้รับความเสียหายน้อยที่สุด

มาตรา 49⁽⁴⁾ เมื่อได้กำหนดเขตแล้ว ให้ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ประกาศการขอประทานบัตรของผู้ยื่นคำขอ โดยปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ และที่ทำการกำนันแห่งท้องที่ซึ่งขอประทานบัตรแห่งละหนึ่งฉบับ เมื่อไม่มีผู้โต้แย้งภายในยี่สิบวันนับแต่วันปิดประกาศ ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่จะได้ดำเนินการสำหรับคำขอนั้นต่อไป

มาตรา 50 ถ้าที่ซึ่งขอประทานบัตรเป็นที่อันมิใช่ที่ว่าง หรือมีที่อันมิใช่ที่ว่างรวมอยู่ในเขต ผู้ยื่นคำขอต้องแสดงหลักฐานให้เป็นที่พอใจของพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ผู้ขอจะมีสิทธิทำเหมืองในเขตที่นั้นได้

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอนำหนังสืออนุญาตของผู้มีสิทธิในที่ดินนั้นมาแสดงว่าผู้ขอจะมีสิทธิทำเหมืองได้ หนังสือนั้นต้องมีรับรองของนายอำเภอประจำท้องที่ประกอบด้วย

มาตรา 51⁽¹⁾ เมื่อได้กำหนดเขตแล้ว ถ้าผู้ยื่นคำขอประทานบัตรประสงค์จะลงมือทำเหมืองก่อนได้รับประทานบัตร ให้ยื่นคำขอรับประทานบัตรชั่วคราวต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่

รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายเป็นผู้ออกประทานบัตรชั่วคราว

ประทานบัตรชั่วคราวให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออก ในกรณีที่มิคำสั่งยกคำขอประทานบัตรตามมาตรา 47 วรรคสาม ให้ประทานบัตรชั่วคราวสิ้นอายุนับแต่วันสั่งยกคำขอนั้น

ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราวมีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้ เช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตร

การโอนประทานบัตรชั่วคราวจะกระทำมิได้ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราวตายหรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถก็ให้ทายาทหรือผู้อนุบาล แล้วแต่กรณี เป็นผู้ถือประทานบัตรชั่วคราวต่อไป และให้นำมาตรา 81 มาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อมีการออกประทานบัตร ก็ให้ออกประทานบัตรให้แก่ทายาทหรือให้แก่ผู้อนุบาลถือไว้แทนผู้ยื่นคำขอ

มาตรา 52 หลักหมายเขตเหมืองแร่ หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำไว้ในกรังวัดกำหนดเขตการทำเหมืองนั้น ถ้ามีการสูญหาย ผู้ถือประทานบัตรมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบสำหรับค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นในการที่จะต้องมีกรังวัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ใหม่

มาตรา 53⁽²⁾ รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งเพิกถอนประธานบัตรชั่วคราวได้ในกรณีที่มีเหตุที่จะเพิกถอนประธานบัตรตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้น

เมื่อรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายได้สั่งเพิกถอนประธานบัตรชั่วคราวรายใดแล้ว ให้คำขอประธานบัตรรายนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา 54 รัฐมนตรีเป็นผู้ออกประธานบัตร

(3) ประธานบัตรให้มีอายุไม่เกินยี่สิบห้าปีนับแต่วันออก และในกรณีที่ผู้ขอประธานบัตรได้รับประธานบัตรชั่วคราวอยู่ก่อนแล้ว ให้นับอายุประธานบัตรเริ่มต้นแต่วันออกประธานบัตรชั่วคราวฉบับแรก

(4) ในกรณีที่อายุของประธานบัตรชั่วคราวรายใดที่ได้ออกให้แล้ว รวมกันมากกว่ากำหนดอายุของประธานบัตรที่จะออกให้ก็ให้งดการออกประธานบัตรรายนั้น

ประธานบัตรใดได้กำหนดอายุไว้ต่ำกว่ายี่สิบห้าปี เมื่อผู้ถือประธานบัตรยื่นคำขอต่ออายุก่อนครบกำหนดไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันต่อทรัพยากรกรณีประจำท้องที่ รัฐมนตรีจะต่ออายุประธานบัตรให้อีกก็ได้ แต่เมื่อรวมกำหนดเวลาทั้งหมดต้องไม่เกินยี่สิบห้าปี

เมื่อผู้ถือประธานบัตรได้ยื่นคำขอต่ออายุตามความในวรรคสี่แล้ว แม้ประธานบัตรจะสิ้นอายุแล้ว ก็ให้ผู้ผู้นั้นทำเหมืองต่อไปได้เสมือนเป็นผู้ถือประธานบัตร ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประธานบัตรสิ้นอายุ แต่ถ้าทรัพยากรกรณีประจำท้องที่ได้มีหนังสือแจ้งการปฏิเสขของรัฐมนตรีไม่ต่ออายุประธานบัตรให้ในระหว่างเวลานั้น ก็ให้ถือว่าสิทธิในการทำเหมืองของผู้ผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันรับแจ้งนั้น

มาตรา 55⁽¹⁾ นอกจากค่าธรรมเนียมการออกประธานบัตรชั่วคราวหรือประธานบัตร ให้ผู้ถือประธานบัตรชั่วคราวหรือผู้ถือประธานบัตร เสียค่าธรรมเนียมเพื่อใช้เนื้อที่ในการทำเหมืองทุกปีตามจำนวนเนื้อที่ตลอดเขตเหมืองแร่ โดยต้องชำระล่วงหน้าแต่ละปี และต้องเสียเงินบำรุงพิเศษในอัตราไม่เกินร้อยละสิบของค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้จากประธานบัตรชั่วคราว หรือประธานบัตร ให้กรมทรัพยากรธรณีเก็บรักษาเงินบำรุงพิเศษดังกล่าวไว้ เพื่อจัดสรรสำหรับใช้จ่ายในการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้ใช้ทำเหมืองแล้ว การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และการใช้จ่ายในการบำรุงท้องถื่นในจังหวัดที่มีการทำเหมือง

อัตราการเสียเงินบำรุงพิเศษ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการเรียกเก็บเงินบำรุงพิเศษ รวมตลอดทั้งการจัดสรรเงินบำรุงพิเศษ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 56 สิทธิตามประธานบัตร ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา 57 ผู้ถือประธานบัตรจะต้องทำเหมืองตามวิธีการทำเหมืองแผนผัง โครงการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการออกประธานบัตร และถ้าจะมีการเพิ่มเติมชนิดของแร่ที่จะทำเหมืองหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการทำเหมือง แผนผัง โครงการและเงื่อนไขดังกล่าว ผู้ถือประธานบัตรจะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีก่อนจึงทำได้

มาตรา 58⁽²⁾ การเตรียมการเพื่อการทำเหมือง เช่น การปลูกสร้างอาคาร ขุดทางน้ำ ทำท่าบหรือทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ในเขตเหมืองแร่ เพื่อประโยชน์แก่การทำเหมืองรวมถึงการก่อสร้างหรือติดตั้งเครื่องทุ่นแรงให้ถือว่าเป็นการทำเหมือง

มาตรา 59 การปลูกสร้างอาคารเกี่ยวกับการทำเหมือง การจัดตั้งสถานที่เพื่อการแต่งแร่หรือการเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายจะกระทำนอกเขตเหมืองแร่มิได้ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น

ผู้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อใช้เนื้อที่ในการนั้นเสมือนหนึ่งการใช้เนื้อที่ในการทำเหมือง

มาตรา 60 ผู้ถือประทานบัตรต้องทำเหมืองโดยมีคณงานในการทำเหมือง และเวลาทำการดังนี้

(1) ต้องมีคณงานทำการทุก ๆ ระยะเวลาสิบสองเดือน เมื่อเฉลี่ยเป็นรายเดือนแล้ว ไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งคนต่อเนื้อที่สองไร่ เศษของสองไร่ให้นับเป็นสองไร่ แต่สำหรับกรณีที่ทำเหมืองใช้เครื่องกลทุ่นแรงให้คำนวณกำลังของเครื่องกลทุ่นแรงนั้นแทนคณงานที่ต้องมีตามเนื้อที่นั้นได้โดยอัตราหนึ่งแรงม้าต่อแปดคน

(2) ต้องมีเวลาทำการรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันในทุก ๆ ระยะเวลาสิบสองเดือน

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรคนเดียวมีประทานบัตรหลายฉบับ สำหรับประทานบัตรที่มีเขตติดต่อกัน ให้ถือเป็นเหมืองเดียวกันในการมีคณงานทำการ และเวลาทำการดังกล่าวข้างต้น

ผู้ถือประทานบัตรหลายคนที่มีเขตเหมืองแร่ติดต่อกันอาจร่วมโครงการทำเหมืองเป็นเหมืองเดียวกันได้ โดยยื่นคำขอและรับใบอนุญาตจากทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ในการนี้ให้ใช้เกณฑ์มีคณงานทำการและเวลาทำการเสมือนเป็นเหมืองเดียวกันดังกล่าวข้างต้น

(3) ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ถือประทานบัตรในระยะเวลาหนึ่งปีแรกนับแต่วันได้รับประทานบัตร หากได้รับการยกเว้นตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 61⁽¹⁾ ถ้าผู้ถือประทานบัตรไม่สามารถทำเหมืองตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 60 เนื่องจากมีเหตุขัดข้องอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ก็ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตหยุดการทำเหมืองตลอดทั้งเขต หรือบางส่วนของเขตเหมืองแร่ต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่จะออกใบอนุญาตหยุดการทำเหมืองให้ผู้ถือประทานบัตรได้คราวละไม่เกินหนึ่งปี

มาตรา 62 ห้ามมิให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใกล้ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะภายในระยะห้าสิบเมตร เว้นแต่ประทานบัตรกำหนดไว้ให้ทำได้ หรือได้รับใบอนุญาตจากทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น

มาตรา 63 ห้ามมิให้ผู้ถือประทานบัตรปิดกั้น ทำลาย หรือกระทำด้วยประการใดให้เป็นการเสื่อมประโยชน์แก่ทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น

มาตรา 64 ห้ามมิให้ผู้ถือประทานบัตรตมน้ำหรือชักน้ำจากทางน้ำสาธารณะไม่ว่าจะอยู่ในหรือภายนอกเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น

คำขอรับใบอนุญาตทศน้ำหรือชักน้ำจากทางน้ำสาธารณะให้แสดงแผนที่และวิธีการที่จะทศน้ำหรือชักน้ำโดยละเอียด

มาตรา 65 ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่มีอำนาจออกใบอนุญาตให้ผู้ถือประทานบัตรในเขตเหมืองแร่รายหนึ่งทำทางไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางน้ำหรือทางถ้ำน้ำขุนขึ้นหรือมูลดินทรายผ่านเขตเหมืองแร่ของผู้ถือประทานบัตรรายอื่นได้ แต่ถ้าได้ก่อความเสียหายให้เกิดขึ้นเพราะการนั้น ผู้ถือประทานบัตรซึ่งได้รับใบอนุญาตดังกล่าวต้องรับผิดชอบใช้ค่าทดแทน

มาตรา 66 ในกรณีจำเป็นรัฐมนตรีมีอำนาจออกใบอนุญาตให้ผู้ถือประทานบัตรในเขตเหมืองแร่รายหนึ่งปล่อยน้ำขุนขึ้นหรือมูลดินทรายเพื่อเก็บขังในเขตเหมืองแร่ของผู้ถือประทานบัตรรายอื่นได้ เมื่อเขตที่จะเก็บขังน้ำขุนขึ้นหรือมูลดินทรายนั้นเป็นที่ซึ่งขุดเอาแร่แล้ว หรือเป็นที่ซึ่งไม่มีแร่พอทำเหมือง แต่ถ้าได้ก่อความเสียหายให้เกิดขึ้นเพราะการนั้น ผู้ถือประทานบัตร ซึ่งได้รับใบอนุญาตดังกล่าวต้องรับผิดชอบใช้ค่าทดแทน

ผู้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อใช้เนื้อที่ แทนผู้ถือประทานบัตรรายที่ถูกใช้เนื้อที่สำหรับเนื้อที่ที่ไว้เก็บขังน้ำขุนขึ้นหรือมูลดินทรายนั้น

มาตรา 67 ห้ามมิให้ผู้ถือประทานบัตรปล่อยน้ำขุนขึ้นหรือมูลดินทรายอันเกิดจากการทำเหมืองออกนอกเขตเหมืองแร่ เว้นแต่น้ำนั้นจะมีความขุนขึ้นหรือมูลดินทรายไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีจำเป็น รัฐมนตรีมีอำนาจออกใบอนุญาต ยกเว้นการบังคับตามวรรคหนึ่งได้ โดยกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร

มาตรา 68 น้ำขุนขึ้นหรือมูลดินทรายที่ผู้ถือประทานบัตรปล่อยออกนอกเขตเหมืองแร่ แม้ได้ปฏิบัติตามมาตรา 67 แล้วก็ดี ผู้ถือประทานบัตรจะต้องจัดการป้องกันมิให้น้ำขุนขึ้นหรือมูลดินทรายนั้นไปทำให้ทางน้ำสาธารณะตื้นเขินหรือเสื่อมประโยชน์แก่การใช้ทางน้ำนั้น

ในกรณีจำเป็นรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดทางน้ำสาธารณะ เพื่อให้ผู้ถือประทานบัตรรายหนึ่งหรือหลายรายใช้เป็นทีสำหรับปล่อยถ้ำน้ำขุนขึ้นหรือมูลดินทราย โดยกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรเสียค่าตอบแทนเพื่อคุ้มครองบำรุงรักษา และชดใช้ความเสียหาย และกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร

มาตรา 69 ในการทำเหมืองหรือแต่งแร่ ห้ามมิให้ผู้ถือประทานบัตรกระทำหรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน

มาตรา 70 พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในเขตเหมืองแร่เพื่อตรวจการทำเหมืองได้ตลอดเวลา ให้ผู้ครอบครองเขตเหมืองแร่นั้นอำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณี และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้ถือประทานบัตรให้จัดการป้องกันอันตรายอันอาจเกิดจากการทำเหมืองหรือแต่งแร่ได้

มาตรา 71 ในกรณีที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ เห็นว่าการทำเหมืองหรือแต่งแร่จะเป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน ให้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้ถือประทานบัตรให้เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขวิธีการทำเหมืองหรือแต่งแร่ ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายนั้นได้ และมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้หยุดการทำเหมืองหรือแต่งแร่เสียทั้งสิ้น หรือส่วนหนึ่งส่วนใดได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา 72 บรรดาขุม หลุม หรือปล่อง ที่ไม่ได้ใช้ในการทำเหมืองแล้ว ให้ผู้ถือประทานบัตรจัดการถมหรือทำที่คืนให้เป็นตามเดิมเสียทุกแห่ง ไม่ว่าประทานบัตรนั้นจะสิ้นอายุแล้วหรือไม่ เว้นแต่ประทานบัตรได้กำหนดเป็นอย่างอื่น หรือทรัพยากรธรณีประจำท้องที่จะได้สั่งเป็นหนังสือกำหนดเป็นอย่างอื่นด้วยความเห็นชอบของอธิบดี

ในกรณีที่ได้มีการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ถือประทานบัตรนั้นจัดการถมหรือทำที่คืนให้เป็นตามเดิม ผู้ถือประทานบัตรต้องปฏิบัติให้เสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

มาตรา 73 ผู้ถือประทานบัตรมีสิทธิในเขตเหมืองแร่ เฉพาะแต่

- (1) ทำเหมืองและขายแร่ที่ระบุในประทานบัตร ส่วนแร่อื่นซึ่ง เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมืองนั้น ผู้ถือประทานบัตรจะขายได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี
- (2) ปลูกสร้างอาคารหรือกระทำการอื่นเกี่ยวกับการทำเหมือง รวมทั้งการแต่งแร่หรือการเก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทราย
- (3) ใช้ที่ดินในเขตเหมืองแร่ ที่ขุดเอาแร่แล้วหรือที่มีแร่ไม่สมบูรณ์พอที่จะเปิดการทำเหมือง เพื่อเกษตรกรรมในระหว่างอายุประทานบัตร แต่ทั้งนี้เมื่อสิ้นอายุประทานบัตรแล้วมิให้ถือว่าเป็นการได้มาซึ่งสิทธิครอบครอง
- (4) นำกลีขี้แร่สู่ศาลในกรณีที่มีผู้โต้แย้งหรือขัดขวางสิทธิในการทำเหมือง

มาตรา 74 ห้ามมิให้ผู้ถือประทานบัตรนำหรือยอมให้ผู้อื่นนำมูลแร่ตลอดจนมูลดินทราย ออกจากเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น

มาตรา 75⁽¹⁾ ประทานบัตรให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถือประทานบัตรและให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถือประทานบัตรด้วย

มาตรา 76 ห้ามมิให้ผู้ถือประทานบัตรยอมให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมือง ไม่ว่าเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมาย

(2) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมืองแร่และเลิกรับช่วงการทำเหมือง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 77 เมื่อผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมือง ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ระบุบุคคลผู้จะรับช่วงการทำเหมืองในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ภายในอายุของประทานบัตรและส่วนของเขตเหมืองแร่ที่จะให้รับช่วงการทำเหมือง

รัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายเป็นผู้ออกใบอนุญาตให้มีการรับช่วงการทำเหมืองได้ตามที่จะพิจารณาเห็นสมควร และในการนี้จะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตนั้นก็ได้ ผู้ถือประทานบัตรที่ได้ให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมือง ดังกล่าวในวรรคหนึ่ง คงมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย และให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองนั้นมีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายเสมือนเป็นผู้ถือประทานบัตรด้วย

มาตรา 78 ผู้ถือประทานบัตรผู้ใดประสงค์จะโอนประทานบัตรให้แก่ผู้อื่น ให้ผู้ถือประทานบัตรและผู้จะรับโอนยื่นคำขอต่อ

ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เพื่อเสนอตามลำดับไปยังรัฐมนตรี เมื่อรัฐมนตรีได้ส่งอนุญาตให้โอนได้ และเมื่อผู้ถือประทานบัตรได้ชำระหนี้สินตามพระราชบัญญัตินี้ ที่ค้างชำระแก่ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่แล้ว จึงจะทำการโอนประทานบัตรนั้นได้

มาตรา 79 ในการโอนประทานบัตร ให้ผู้ถือประทานบัตรและผู้รับโอน หรือตัวแทนผู้รับมอบอำนาจ นำประทานบัตรและเอกสารเกี่ยวกับการทำเหมืองมาจดทะเบียนการโอนต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่

มาตรา 80 ในการโอนประทานบัตร นอกจากจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอโอน และค่าธรรมเนียมการโอนแล้ว ผู้โอนจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองที่ตนพึงได้รับอีกด้วย

ค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง ให้เรียกเก็บเฉพาะแต่ในส่วนที่เป็นค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองตามประทานบัตร โดยไม่รวมถึงค่าตอบแทนการโอนทรัพย์สินอื่น

ในกรณีที่ผู้โอนแย้งว่าไม่มีค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง หรือในกรณีที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เห็นว่าค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองที่แจ้งต่ำกว่าที่ควรให้ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ประเมินค่าสิทธิทำเหมือง ที่จะโอนตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนดและให้นำจำนวนเงินค่าสิทธิทำเหมืองตามที่ประเมินนั้นมาคำนวณเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองตามที่ประเมินนั้น

การโอนประทานบัตรอันเป็นการให้โดยเสน่หาแก่บิดา มารดา สามี ภริยา หรือผู้สืบสันดานของผู้โอนเอง ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง

มาตรา 81 ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรตาย ให้ทายาทยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เพื่อรับโอนประทานบัตร โดยการตกทอดภายในเก้าสิบวันนับแต่วันผู้ถือประทานบัตรตาย มิฉะนั้นให้ถือว่าประทานบัตรนั้นสิ้นอายุเมื่อครบเก้าสิบวันนั้น

การโอนประทานบัตรโดยการตกทอด ผู้รับโอนไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง

ในกรณีที่ทายาทของผู้ถือประทานบัตรยื่นคำขอรับโอนประทานบัตร โดยการตกทอดภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ก็ให้ผู้นั้นทำเหมืองต่อไปได้เสมือนเป็นผู้ถือประทานบัตร แต่ถ้ารัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่าทายาทนั้นไม่สมควรจะเป็นผู้รับโอนประทานบัตร รัฐมนตรีจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้รับโอนก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าประทานบัตรนั้นสิ้นอายุนับแต่วันรับแจ้งคำสั่งนั้นจากทรัพยากรธรณีประจำท้องที่

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรถูกศาลสั่งให้เป็นไร้ความสามารถ ให้นำความในสามวรรคก่อนมาใช้บังคับแก่ผู้นุบาลโดยอนุโลม

มาตรา 82 ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลาย ประทานบัตรนั้นเป็นอันสิ้นอายุ

มาตรา 83 ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรเป็นนิติบุคคลและสภาพนิติบุคคลสิ้นสุดลง ประทานบัตรนั้นเป็นอันสิ้นอายุ

มาตรา 84 ผู้ถือประทานบัตรอาจเวนคืนประทานบัตรได้โดยยื่นคำขอ และมอบประทานบัตรต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ในกรณีเช่นนี้ให้ประทานบัตรนั้นสิ้นอายุเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ได้รับคำขอเวนคืนประทานบัตรนั้น เว้นแต่ผู้ถือประทานบัตรกับทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ที่จะตกลงกันให้สิ้นอายุในระยะเวลาสั้นกว่านั้น

มาตรา 85 ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตร ไปเสียจากภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่และทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ไม่อาจติดต่อถึงได้ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนประทานบัตรนั้นเสียได้

มาตรา 86 ผู้ถือประทานบัตรใดไม่ชำระหนี้อันพึงต้องชำระตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือให้ชำระแล้ว และไม่ชำระภายในเก้าสิบวันนับแต่วันรับคำบอกกล่าว รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนประทานบัตรนั้นเสียได้

มาตรา 87 ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตรใดประทานบัตรนั้นเป็นอันสิ้นอายุนับแต่วันรับแจ้งคำสั่งนั้นจากทรัพยากรธรณีประจำท้องที่

มาตรา 88 เมื่อประทานบัตรใดสิ้นอายุ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรยื่นคำขอต่ออายุ และยังมีได้มีการปฏิเสชของรัฐมนตรีตามมาตรา 54

หมวด 5

การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่

มาตรา 89 ห้ามมิให้ผู้ใดขุดหาแร่รายย่อยหรือร่อนแร่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือใบอนุญาตร่อนแร่

มาตรา 90 ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยหรือใบอนุญาตร่อนแร่ ให้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอท้องที่ แล้วให้นายอำเภอท้องที่ส่งเรื่องไปให้ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายพิจารณาออกใบอนุญาต

ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นผู้ออกใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยหรือใบอนุญาตร่อนแร่ และจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตก็ได้

ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือใบอนุญาตร่อนแร่ ให้มีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคมของปีต่อออก

มาตรา 91 หลักเกณฑ์และวิธีการในการออกใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือใบอนุญาตร่อนแร่ การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าว ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

หมวด 5 ทวิ⁽¹⁾

การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

มาตรา 91 ทวิ⁽²⁾ ห้ามมิให้ผู้ใดขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินลึกกว่าระดับที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยส่วนตัวของประชาชนในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดระดับความลึกของการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินให้ลึกกว่าระดับที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้ โดยต้องระบุเขตท้องที่และระดับความลึกให้ชัดเจนและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ภายใต้บังคับมาตรา 91 ตรี ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย และให้ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นผู้ออกใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน ในการอนุญาต ผู้ออกใบอนุญาตจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตก็ได้และให้ใบอนุญาตดังกล่าวมีอายุไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ออก

มาตรา 91 ตรี⁽³⁾ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้มีการทรุดตัวของดิน และในการป้องกันมิให้มีผลกระทบทางสภาวะสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตควบคุมการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน พร้อมทั้งกำหนดระดับความลึกขั้นต่ำที่จะมีการอนุญาตให้ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน ในเขตควบคุมดังกล่าว นอกเหนือไปจากระดับความลึกตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 91 ทวิ ได้

การกำหนด การยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงเขตควบคุมการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน และการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงระดับความลึกขั้นต่ำที่ประกาศกำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินในเขตควบคุมการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย และให้อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นผู้ออกใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินในเขตควบคุมดังกล่าว ในการอนุญาต ผู้ออกใบอนุญาตจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตก็ได้ และให้ใบอนุญาตดังกล่าวมีอายุไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ออก

มาตรา 91 จัตวา⁽⁴⁾ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในเขตที่ได้รับอนุญาตให้ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินได้ตลอดเวลาเพื่อตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต และให้ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ครอบครองเขตที่ได้รับอนุญาตให้ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินนั้นอำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณีในการนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ครอบครองให้จัดการป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นได้

มาตรา 91 เบญจ⁽⁵⁾ ในกรณีที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เห็นว่าการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาต อาจเป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน ให้ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลง แกะไขหรือหยุดการกระทำนั้น ได้ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายนั้น

มาตรา 91 ฉ⁽⁶⁾ ให้นำบทบัญญัติในหมวด 1 บททั่วไป และหมวด 2 คณะกรรมการมาใช้บังคับกับการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตามหมวดนี้ โดยให้ถือเสมือนหนึ่งว่าใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินเป็นประทานบัตร

มิให้นำบทบัญญัติในหมวด 3 ถึงหมวด 11 มาใช้บังคับกับการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน น้ำเกลือใต้ดินและเกลือที่ได้มาจากน้ำเกลือใต้ดินตามหมวดนี้

มาตรา 91 สัตต คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ จำนวนเนื้อที่ของแต่ละคำขอ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอรับ

ใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน การออกใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 91 วรรค (1) ผู้รับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ก่อนที่จะขุดน้ำเกลือใต้ดินหรือเกลือที่ได้มาจากน้ำเกลือใต้ดินออกจากเขตที่ได้รับอนุญาตให้ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตเว้นแต่จะเป็นการขุดไปยังสถานที่ที่ได้รับอนุญาตตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือสถานที่ที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นได้อนุญาตในภายหลังแต่ต้องวางเงินประกันหรือจัดให้ธนาคารเป็นผู้ค้ำประกันการชำระค่าภาคหลวงไว้ต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นที่ตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายกำหนด

ในกรณีที่มีการซื้อขายน้ำเกลือใต้ดินหรือเกลือที่ได้มาจากน้ำเกลือใต้ดินที่ตกเป็นของแผ่นดินแต่ยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ ผู้ซื้อต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับน้ำเกลือใต้ดินหรือเกลือที่ได้มาจากน้ำเกลือใต้ดินดังกล่าวในขณะที่ซื้อ

หมวด 6

การซื้อขายแร่และการเก็บแร่

มาตรา 92 (2) ห้ามมิให้ผู้ใดซื้อแร่เพื่อประกอบธุรกิจ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตซื้อแร่จากทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นที่มีความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่

(1) การซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย

(2) การซื้อโลหะที่ได้จากโลหกรรม

(3) การซื้อแร่ตามชนิดและสภาพของแร่ที่แต่งจนสามารถนำไปผสมกับวัตถุอื่น หรือนำไปประกอบกิจการสำเร็จรูปได้ตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 93 ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตซื้อแร่ ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นที่ผู้ขอจะตั้งสถานที่ซื้อแร่ ทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นเป็นผู้ออกใบอนุญาตซื้อแร่ ในการนี้ให้กำหนดสถานที่ซื้อแร่ และจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตซื้อแร่ก็ได้

ใบอนุญาตซื้อแร่ให้มีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคมของปีที่ออก

มาตรา 94 ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ในที่อื่นนอกสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตซื้อแร่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตซื้อแร่ นอกสถานที่จากทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่น

ถ้าผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ นอกสถานที่ที่ผู้ใดประสงค์จะให้ผู้อื่นรับซื้อแร่ นอกสถานที่ให้แก่ตน จะต้องระบุชื่อผู้รับซื้อแร่นั้น เพื่อขอรับใบอนุญาตซื้อแร่ นอกสถานที่ด้วย

การขอและการออกใบอนุญาตซื้อแร่ นอกสถานที่ ให้ตามมาตรา 93 มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ใบอนุญาตซื้อแร่ นอกสถานที่ ให้สิ้นอายุพร้อมกับใบอนุญาตซื้อแร่

มาตรา 95 ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ต้องแสดงใบอนุญาตนั้นไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตซื้อแร่ และในกรณีที่

ได้รับใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่ต้องแสดงรายชื่อผู้ที่ระบุให้รับซื้อแร่นอกสถานที่ให้แก่คนถ้ามีไว้ในที่ที่แสดงใบอนุญาตซื้อแร่ด้วย

ผู้ซื้อแร่นอกสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตซื้อแร่ต้องมีใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่ติดตัวไปด้วยในขณะที่ซื้อแร่

มาตรา 96 ใบอนุญาตซื้อแร่จะโอนกันมิได้

มาตรา 97 ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ตาย ถ้าทายาทหรือผู้จัดการมรดกประสงค์จะซื้อแร่ต่อไปตามใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอซื้อแร่ตามใบอนุญาตของผู้ตาย ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันผู้รับใบอนุญาตตาย พร้อมกับแสดงสิทธิ ในการรับมรดกหรือจัดการมรดกนั้น ทนายทนายธรรมิประจำท้องที่มีอำนาจสั่งอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอซื้อแร่ต่อไปตามใบอนุญาตนั้นได้

ในกรณีที่ทายาทหรือผู้จัดการมรดกได้อื่นคำขอซื้อแร่ตาม ใบอนุญาตของผู้ตายภายในกำหนดดังกล่าวในวรรคหนึ่งก็ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกนั้นซื้อแร่ต่อไปได้จนกว่าทนายทนายธรรมิประจำท้องที่สั่งไม่อนุญาต ถ้าไม่มีทายาทหรือ ผู้จัดการมรดกยื่นคำขอซื้อแร่ตามใบอนุญาตของผู้ตายภายในกำหนดดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ใบอนุญาตซื้อแร่ นั้นเป็นอันสิ้นอายุ นับแต่วันครบกำหนดสามสิบวันจากวันที่ผู้รับใบอนุญาตตาย

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ให้ศาลในสองวรรคก่อนมาใช้บังคับแก่ผู้อนุบาลโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลาย ใบอนุญาตซื้อแร่ นั้นเป็นอันสิ้นอายุ

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่เป็นนิติบุคคล และสภาพนิติบุคคลสิ้นสุดลง ใบอนุญาตซื้อแร่ นั้นเป็นอันสิ้นอายุ

มาตรา 98 ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ นอกสถานที่ซื้อแร่ เว้นแต่ผู้ขายแร่จะได้

(1) ⁽¹⁾ มอบเอกสารตามแบบพิมพ์ของกรมทรัพยากรธรณี ให้เพื่อแสดงว่าแร่ที่ขายนั้นเป็นแร่ที่ได้มาโดยประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรเลขที่เท่าใด และมีลายมือชื่อของผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว หรือของผู้ถือประทานบัตรนั้น หรือของตัวแทนซึ่งได้จดทะเบียนไว้ต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ในเอกสาร นั้น

(2) มอบเอกสารตามแบบพิมพ์ของกรมทรัพยากรธรณี ให้เพื่อแสดงว่าแร่ที่ขายนั้นเป็นแร่ของผู้ขายแร่ซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ที่ได้มาโดยใบอนุญาตเลขที่เท่าใด และมีลายมือชื่อของผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ หรือของตัวแทน ซึ่งได้จดทะเบียนไว้ต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ในเอกสารนั้น

(3) มอบเอกสารแสดงว่าเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีในกรณีพิเศษเฉพาะครั้งที่ขายนั้น หรือ

(4) แสดงใบอนุญาตร่อนแร่ และแสดงได้ว่าแร่ที่ขายนั้นเป็นแร่ที่ได้มาโดยไม่เกินปริมาณตามใบอนุญาตนั้น

เอกสารที่ผู้ขายแร่มอบให้ตาม (1) (2) หรือ (3) นั้น ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ต้องเก็บไว้เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ตลอดระยะเวลาห้าปีนับแต่วันซื้อแร่

เอกสารที่ผู้ขาย แร่แสดงตาม (4) ให้ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่บันทึกการซื้อแร่นั้นลงในรายการขายแร่ในใบอนุญาตร่อนแร่ แล้วคืนใบอนุญาตนั้นให้ผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่ไปทันที

มาตรา 99 ห้ามมิให้ผู้ใดขายแร่ เว้นแต่ผู้นั้นเป็น

(1) ⁽¹⁾ ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว หรือผู้ถือประทานบัตร หรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าว ซึ่งได้จดทะเบียนไว้ต่อทรัพยากร

กรณีประจำท้องที่ ขายแร่ที่ได้มาจากการทำเหมืองตามประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรนั้น

- (2)⁽²⁾ ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ หรือตัวแทนซึ่งได้จดทะเบียนไว้ต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่
- (3) ผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือเป็นเจ้าของแร่ซึ่งแร่ที่ได้มาจากผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย
- (4) ผู้รับใบอนุญาตแร่
- (5) ผู้รับอนุญาตจากอธิบดีในกรณีพิเศษเฉพาะครั้งที่ขายนั้น หรือ
- (6) ผู้ขายโลหะที่ได้จากโลหกรรม

มาตรา 100 ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิ ขายแร่ตามมาตรา 99 ขายแร่แก่บุคคลใด นอกจากผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่ เว้นแต่เป็นแร่ที่ได้มาจากการขุดแร่รายย่อยหรือเป็นโลหะที่ได้จากโลหกรรมหรือเป็นแร่ที่ส่งขายออกราชอาณาจักรโดยตรง

มาตรา 101 ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บแร่ในทางธุรกิจ ณ ที่ใด ๆ เว้นแต่จะเก็บในสถานที่ซึ่งผู้เก็บได้รับอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่จากทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ หรือเป็นแร่ที่มีไว้ในครอบครองได้ตามมาตรา 105

มาตรา 102 ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ และจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตก็ได้ ใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ให้มีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคมของปีต่อออก

มาตรา 103 อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตที่ออกให้ตามความในหมวดนี้เมื่อปรากฏว่า ได้มีการฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขในใบอนุญาต หรือมีเหตุอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือความผาสุกของประชาชน คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้แจ้งไปยังผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าใบอนุญาตนั้นเป็นอันสิ้นอายุนับแต่วันรับแจ้งคำสั่งนั้น ผู้รับใบอนุญาตที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนต่อรัฐมนตรี โดยยื่นต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันรับแจ้งคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด ผู้ใดถูกเพิกถอนใบอนุญาตแล้ว จะขอรับใบอนุญาตอีกไม่ได้ จนกว่าจะพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันถูกเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา 103 ทวิ⁽³⁾ เมื่อรัฐมนตรีพิจารณาเห็นสมควรจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้แร่ชนิดใดในปริมาณเท่าใด เป็นแร่ที่จะให้ผู้ซื้อ ผู้ขายหรือผู้เก็บได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งหมวดนี้ได้ แต่ต้องเป็นแร่ที่ได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ครบถ้วนตามมาตรา 104 แล้ว

มาตรา 103 ตร⁽⁴⁾ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจในอันที่จะส่งเสริมการทำเหมืองและควบคุมการเก็บรักษาแร่ที่ผู้ทำเหมืองผลิตได้เกินปริมาณที่ทางราชการอนุญาตให้ส่งออก กนอกราชอาณาจักรในขณะใดขณะหนึ่ง เมื่อผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ยื่นคำร้องเป็นหนังสือขอให้กำหนดสถานที่เก็บแร่ เขตแต่งแร่ หรือเขตโลหกรรมตามใบอนุญาตของตนเป็นสถานที่ฝากแร่ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้สถานที่หรือเขตของผู้รับใบอนุญาตดังกล่าว

เป็นสถานที่ฝากแร่ได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความจำเป็นและปริมาณแร่ในแต่ละท้องถิ่น สภาพของสถานที่และความเหมาะสม และจะกำหนดให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่ฝากแร่หรือกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้ผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ซึ่งสถานที่เก็บแร่ เขตแต่งแร่ หรือเขตโลหกรรมของตน แล้วแต่กรณี เป็นสถานที่ฝากแร่ปฏิบัติด้วยก็ได้

ในการกำหนดสถานที่ฝากแร่ตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดได้ครั้งละไม่เกินหนึ่งปี

ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ที่ซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่ อาจนำแร่ที่ได้จากการทำเหมืองหรือแร่ที่มีไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่ทางราชการอนุญาตให้ส่งออกนอกราชอาณาจักรในขณะใดขณะหนึ่งไปฝากไว้ ณ สถานที่ฝากแร่ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

หมวด 7

การชำระค่าภาคหลวงแร่ การมีแร่ไว้ในครอบครอง และการขนแร่

มาตรา 104⁽¹⁾ ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ผู้ครอบครองแร่อื่นที่ได้จากการแต่งแร่ หรือผู้ประกอบโลหกรรมต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ ดังต่อไปนี้

(1) ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตรรวมทั้งแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมือง ให้ครบถ้วนตามปริมาณแร่ก่อนที่จะขนแร่ออกจากเขตเหมืองแร่

(2) ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ได้ซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่ซื้อในเดือนที่แล้วมา ภายในวันที่ห้าของเดือนถัดจากเดือนที่ซื้อ

(3) ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ที่ซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่ ขนแร่ไปยังเขตแต่งแร่ หรือเขตโลหกรรมของตนเอง หรือเขตแต่งแร่ หรือเขตโลหกรรมของบุคคลอื่น ซึ่งอธิบดีให้ความเห็นชอบแล้ว บุคคลดังกล่าวจะขอผิดการชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้ก่อนจนกว่าจะแต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรมนั้นแล้วเสร็จก็ได้ แต่ต้องวางเงินประกันหรือจัดให้ธนาคารซึ่งอธิบดีเห็นชอบเป็นผู้ค้ำประกันการชำระค่าภาคหลวงแร่ ไว้ต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นตามที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นที่กำหนด

(4) ในกรณีที่นำแร่มาแต่งและได้แร่อย่างอื่นด้วย ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ สำหรับแร่ที่แต่งได้พร้อมกับการขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองตามมาตรา 105

(5) ในกรณีที่ตะกอนมีแร่ชนิดอื่น ที่ยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงแร่มาก่อนเจือปนอยู่เกินปริมาณที่อธิบดีกำหนด ผู้ประกอบโลหกรรมต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ สำหรับแร่ที่เจือปนตามปริมาณที่คำนวณได้ให้ครบถ้วนก่อนที่จะขนตะกอนนั้นออกจากเขตโลหกรรม

ในกรณีที่มีการซื้อขายแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดิน หากปรากฏว่าแร่เป็นแร่ที่ยังมิได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ ผู้ซื้อต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ดังกล่าวพร้อมกับการขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองตามมาตรา 105

มาตรา 104 ทวิ⁽²⁾ ผู้ที่นำแร่ไปฝากไว้ ณ สถานที่ฝากแร่ตามมาตรา 103 ตี จะขอผิดการชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้ก่อนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระยะเวลา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 105⁽¹⁾ ห้ามมิให้ผู้ใดมีแร่ไว้ในครอบครองแต่ละชนิดเกินสองกิโลกรัม เว้นแต่

- (1) เป็นแร่ที่ได้รับใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง หรือเป็นแร่ที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 103 ทวิ
- (2) เป็นแร่ที่ได้มาจากการสำรวจแร่เพื่อนำไปวิเคราะห์หรือวิจัยไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร
- (3) เป็นแร่ที่ได้มาจากการทำเหมืองในเขตเหมืองแร่ที่เก็บแร่แล้ว
- (4) เป็นแร่ที่ได้รับ ใบอนุญาตขนแร่ให้ขนมาเก็บในสถานที่เก็บแร่ตามใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่
- (5) เป็นแร่ที่อยู่ในระหว่างขนแร่ตามใบอนุญาตขนแร่ หรือเป็นแร่ที่อยู่ในสถานที่พักแร่ตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตขนแร่
- (6) เป็นแร่ในสถานที่ซื้อแร่ ซึ่งแร่แล้วได้มาตามเอกสารที่กำหนดไว้ในมาตรา 98
- (7) เป็นแร่ที่ได้รับใบอนุญาตขนแร่ให้ขนมาแต่งแร่หรือประกอบโลหกรรมในเขตแต่งแร่หรือเขตโลหกรรมนั้น
- (8) เป็นแร่ที่ได้มาตามใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือใบอนุญาตร่อนแร่หรือได้มาตาม (3) วรรคสอง ของมาตรา 92
- (9) เป็นแร่ที่มีไว้ในครอบครองเพื่อการศึกษาหรือวิจัยของสถาบันวิจัยเอกชนที่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี ส่วน

ราชการ องค์การของรัฐ หรือสถาบันการศึกษา

(10) เป็นแร่ที่อธิบดีอนุญาตเป็นหนังสือให้มีไว้ในครอบครองเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย หรือ

(11) เป็นแร่ในสภาพวัตถุสำเร็จรูปที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องประดับปฏิมากร หรือผลผลิตจากกรรมวิธีของโลหกรรมหรืออุตสาหกรรม

(12)⁽²⁾ เป็นแร่ที่ได้รับใบอนุญาตขนแร่ให้ขนไปฝากไว้ใน สถานที่ฝากแร่ตามมาตรา 103 ตริ

มาตรา 106 ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่

ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองในการนี้ให้กำหนดสถานที่ที่จะมีแร่นั้นไว้ในครอบครอง และจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตนั้นก็ได้

ผู้รับใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองจะมีแร่ไว้ในครอบครองได้แต่เฉพาะในสถานที่ที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองนั้นเท่านั้น ในกรณีนี้ผู้รับใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองไม่ต้องรับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ แต่ต้องได้รับใบอนุญาตขนแร่เมื่อจะขนแร่ออกจากสถานที่นั้น

ใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองให้มีอายุเพียงวันที่ 31 ธันวาคมของปีที่ออก

มาตรา 107 ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองตาย ให้ถือว่าผู้มีแร่นั้นไว้ในครอบครองเป็นผู้รับใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองตามใบอนุญาตนั้นต่อไปจนกว่าใบอนุญาตสิ้นอายุ

มาตรา 108⁽³⁾ ห้ามมิให้ผู้ใดขนแร่ในที่ใด เว้นแต่

(1) เป็นแร่ที่ได้รับใบอนุญาตขนแร่ หรือเป็นแร่ที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา 103 ทวิ

(2) เป็นแร่ที่ได้รับมาจากการสำรวจแร่เพื่อนำไปวิเคราะห์หรือวิจัยไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร

(3) เป็นการขนแร่ในเขตเหมืองแร่ เขตแต่งแร่ เขตโลหกรรมภายในสถานที่ซื้อแร่ตามใบอนุญาตซื้อแร่ สถานที่เก็บแร่หรือสถานที่พักแร่

(4) ในกรณีขนแร่ของผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่นอกสถานที่

- (5) เป็นแร่ของเจ้าของแร่ ซึ่งแร่ นั้นได้มาตาม (1) หรือ (3) วรรคสอง ของมาตรา 92
- (6) เป็นแร่ที่ขุดแต่ละชนิด ไม่เกินสองกิโลกรัม
- (7) เป็นแร่เพื่อการศึกษาหรือวิจัยของสถานวิจัยของเอกชนที่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี ส่วนราชการ องค์การของ รัฐหรือสถาบันการศึกษา
- (8) เป็นแร่ในสภาพวัตถุสำเร็จ รูปที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องประดับ ภูมิภากร หรือผลผลิตจากกรรมวิธีของอุตสาหกรรม
- (9) เป็นแร่ที่อธิบดีอนุญาตเป็นหนังสือให้ขุดเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย หรือ
- (10) เป็นโลหะที่ได้มาจากโลหกรรม นอกจากเป็นการขนออกจากเขตโลหกรรม

มาตรา 109⁽¹⁾ ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขุดแร่ ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ และต้องแสดงหลักฐานว่า แร่ที่ขอรับใบอนุญาตขุดแร่ นั้นได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ หรือได้รับอนุญาตให้ผลการชำระค่าภาคหลวงแร่ นั้นไว้ก่อนแล้ว ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตขุดแร่และจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตนั้นก็ไว้

มาตรา 110⁽²⁾ ผู้รับใบอนุญาตขุดแร่จะขุดแร่จากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งตามที่กำหนดในใบอนุญาตได้แต่ละคราวตาม ปริมาณที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

การขุดแร่เกินใบอนุญาตสำหรับแร่ชนิดใดจะกระทำได้เพียงใดและมีปริมาณเท่าใดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การขุดแร่เกินใบอนุญาตตามวรรคสอง ให้ถือว่าแร่ นั้นเป็นแร่ที่ขุดตามที่ได้รับอนุญาตให้ขุดแร่ แต่ผู้รับใบอนุญาตขุดแร่ ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ในปริมาณที่เกินนั้น

การขุดแร่เกินใบอนุญาตที่มีได้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ถือว่าแร่ที่ขุดทั้งสิ้นนั้นเป็นแร่ที่ขุด โดยไม่ได้รับ อนุญาต

มาตรา 111 ภายใต้บังคับมาตรา 112 ผู้รับใบอนุญาตขุดแร่จะขุดแร่ได้เฉพาะตามชนิดและสภาพที่ระบุในใบอนุญาต ถ้ามีแร่ ชนิดอื่นเจือปนกับแร่ที่ขุดอันมิใช่เป็นแร่ที่เจือปนอยู่ตามธรรมชาติ ให้ถือว่าแร่ที่ขุดทั้งสิ้นนั้นเป็นแร่ที่ขุด โดยไม่ได้รับใบอนุญาต

มาตรา 112 ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตขุดแร่ขุดแร่ที่มีแร่ชนิดอื่นเจือปนอยู่ตามธรรมชาติถ้าแร่ที่เจือปนนั้นเป็นแร่ที่กำหนด ชนิดและปริมาณการเจือปนไว้ในกฎกระทรวง เว้นแต่ในใบอนุญาตจะได้ระบุชนิดของแร่ที่เจือปนนั้นไว้ และผู้รับใบอนุญาตขุดแร่ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงด้วย

ในกรณีขุดแร่ที่มีแร่ชนิดอื่นเจือปนอยู่โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าแร่ที่ขุดทั้งสิ้นนั้นเป็นแร่ที่ขุด โดยไม่ได้รับใบอนุญาต

มาตรา 113 ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรคนเดียวมีประทานบัตรหลายฉบับที่มีเขตติดต่อกัน หรือในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตร หลายคนโดยเขตเหมืองแร่นั้นติดต่อกัน และได้รับอนุญาตจากทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ให้ร่วมโครงการทำเหมืองเดียวกัน แล้ว เพื่อประโยชน์ความในหมวดนี้ ให้ถือว่าเขตเหมืองแร่นั้นเป็นเขตเดียวกัน

มาตรา 113 ทวิ⁽¹⁾ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดพื้นที่หรือสถานที่แห่งใดอันมีเขตกำหนดเป็น ด่านตรวจแร่ได้

หมวด 8
การแต่งแร่

มาตรา 114⁽²⁾ ห้ามมิให้ผู้ใดแต่งแร่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ หรือเป็นผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว หรือผู้ถือประทานบัตรซึ่งแต่งแร่ภายในเขตเหมืองแร่
ให้นำมาตรา 113 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 115⁽³⁾ ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตแต่งแร่ ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ทรัพยากรประจำท้องที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตแต่งแร่และจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ไว้ในใบอนุญาตก็ได้
ใบอนุญาตแต่งแร่ให้มีอายุตามที่กำหนดในใบอนุญาตแต่ไม่เกินสามปีนับแต่วันออก และจะต่ออายุก็ได้ครั้งละไม่เกินสามปี นับแต่วันต่อ
ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตแต่งแร่นั้น

มาตรา 116 ในการแต่งแร่ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่กระทำหรือละเว้นกระทำการใด อันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืชหรือทรัพย์สิน

มาตรา 117 พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเขตแต่งแร่เพื่อตรวจการแต่งแร่ได้ตลอดเวลา ให้ผู้ครอบครองเขตแต่งแร่นั้นอำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณี และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ให้จัดการป้องกันอันตรายอันอาจเกิดจากการแต่งแร่ได้

มาตรา 118 ในกรณีที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เห็นว่าการแต่งแร่จะเป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืชหรือทรัพย์สิน ให้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ให้เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขวิธีการแต่งแร่ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายนั้นได้ และมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือหรือให้หยุดการแต่งแร่เสีย ทั้งสิ้น หรือส่วนหนึ่งส่วนใดได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา 119 อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตแต่งแร่ เมื่อปรากฏว่าได้มีการฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือเงื่อนไขในใบอนุญาต หรือมีเหตุอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือความผาสุกของประชาชน
คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้แจ้งไปยังผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าใบอนุญาตนั้นเป็นอันสิ้นอายุ นับแต่วันรับแจ้งคำสั่งนั้น
ผู้รับใบอนุญาตที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนต่อรัฐมนตรี โดยยื่นต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับแจ้งคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด
ผู้ใดถูกถอนใบอนุญาตแล้ว จะขอรับใบอนุญาตอีกไม่ได้ จนกว่าจะพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันถูกเพิกถอนใบอนุญาต

หมวด 9
การประกอบโลหกรรม

มาตรา 120 การประกอบโลหกรรมแร่ชนิดใดปริมาณการผลิตขนาดใด และโดยกรรมวิธีใด จะให้อยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 121 ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบโลหกรรมที่อยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ประกอบโลหกรรมที่กำหนดยกเว้นโดยกฎกระทรวง

มาตรา 122 ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ อธิบดีเป็นผู้ออกใบอนุญาตประกอบโลหกรรม และจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตก็ได้
ใบอนุญาตประกอบโลหกรรมให้มีอายุตามที่กำหนดในใบอนุญาต แต่ไม่เกินยี่สิบห้าปีนับแต่วันออก และจะต่ออายุก็ได้แต่ต้องกำหนดเวลาไม่เกินยี่สิบห้าปีนับแต่วันต่อ

มาตรา 123 ในการประกอบโลหกรรม ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมกระทำหรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืชหรือทรัพย์สิน

มาตรา 124 พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเขตโลหกรรมเพื่อตรวจการประกอบโลหกรรมได้ตลอดเวลา ให้ผู้ครอบครองเขตโลหกรรมนั้นอำนวยความสะดวกตามควรแก่กรณี และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมให้จัดการป้องกันอันตราย อันอาจเกิดจากการประกอบโลหกรรมได้

มาตรา 125 ในกรณีที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เห็นว่าการประกอบโลหกรรมจะเป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืชหรือทรัพย์สิน ให้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมให้เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขวิธีการประกอบโลหกรรมตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายนั้นได้ และมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้หยุดการประกอบโลหกรรมเสียทั้งสิ้นหรือส่วนหนึ่งส่วนใดได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา 126 อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโลหกรรม เมื่อปรากฏว่าได้มีการฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือเงื่อนไขในใบอนุญาตหรือมีเหตุอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือความผาสุกของประชาชน

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้แจ้งไปยังผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าใบอนุญาตนั้นเป็นอันสิ้นอายุนับแต่วันรับแจ้งคำสั่งนั้น
ผู้รับใบอนุญาตที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนต่อรัฐมนตรี โดยยื่นต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับแจ้งคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ได้มีการอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตต่อรัฐมนตรี ผู้อุทธรณ์อาจร้องขออนุญาตต่อรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการ

ประกอบโลหกรรมตามใบอนุญาตนั้นไปพลางก่อน ในระหว่างรอคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีได้คำสั่งอนุญาตให้ดำเนินการประกอบโลหกรรมไปพลางก่อนนั้น รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้

หมวด 10 การคืนค่าภาคหลวงแร่

มาตรา 127⁽¹⁾ แร่ที่ได้ชำระค่าภาคหลวงแล้ว เมื่อผู้ใช้แร่นั้นพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจรัฐมนตรีได้ว่าแร่ นั้นได้นำไปใช้ภายในประเทศเพื่ออุตสาหกรรมอันมิใช่อุตสาหกรรมตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาว่าไม่อาจขอกินค่าภาคหลวงแร่ได้ หรือแร่ นั้นได้นำไปใช้ภายในประเทศเพื่อพลังงาน รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้คืนค่าภาคหลวงแร่ให้แก่ผู้ใช้แร่ นั้นได้ การคืนค่าภาคหลวงแร่แต่ละชนิดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไขและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ใดประสงค์จะรับคืนค่าภาคหลวงแร่ ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ที่ผู้ใช้แร่นั้น

หมวด 11 การนำแร่ เข้าหรือการส่งแร่ ออกนอกราชอาณาจักร

มาตรา 128 การนำแร่ เข้าหรือการส่งแร่ ออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งแร่ ชนิดใดในสภาพอย่างไร ปริมาณเท่าใด จะให้อยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 129 ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งแร่ ออกนอกราชอาณาจักรซึ่งแร่ ที่อยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตนำเข้าในราชอาณาจักร หรือใบอนุญาตส่งแร่ ออกนอกราชอาณาจักร

มาตรา 130 ผู้ใดประสงค์จะนำเข้าหรือส่งแร่ ออกนอกราชอาณาจักรซึ่งแร่ ที่อยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่

อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นผู้ออกใบอนุญาตนำเข้าในราชอาณาจักรหรือใบอนุญาตส่งแร่ ออกนอกราชอาณาจักร และจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตก็ได้

เงื่อนไขตามวรรคสองจะกำหนดให้รวมถึงวิธีการซื้อขายและการใช้แร่ ที่จะนำเข้าหรือจะส่งออกนอกราชอาณาจักรด้วยก็ได้

มาตรา 131 เมื่อมีเหตุอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนำเข้าในราชอาณาจักรหรือใบอนุญาตส่งแร่ ออกนอกราชอาณาจักรเมื่อใดก็ได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด 12
บทกำหนดโทษ

มาตรา 132 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 7 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 132 ทวิ⁽¹⁾ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของผู้อำนวยการที่ออกตามมาตรา 9 อัญญา ต้องระวางโทษดังต่อไปนี้

(1) ฝ่าฝืนมาตรา 9 อัญญา (1) (ก) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปีหรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ฝ่าฝืนมาตรา 9 อัญญา (1) (ข) (ค) (ง) หรือ (ข) หรือมาตรา 9 อัญญา (2) (ก) หรือมาตรา 9 อัญญา (3) (จ) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้ายังมีการฝ่าฝืนต่อไปให้ปรับเป็นรายวันอีกวันละสองพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมีการฝ่าฝืน

ในกรณีที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 9 อัญญา (1) (ข) ถ้าผู้กระทำความผิดพิสูจน์ได้ว่าการฝ่าฝืนนั้นมีเหตุจำเป็นเพื่อความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินอันมีจากหลีกเลี่ยงได้ และเหตุนั้นมีได้เกิดจากการกระทำของตนเองหรือตนเองมิได้มีส่วนกระทำให้เกิดขึ้น ผู้ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(3) ฝ่าฝืนมาตรา 9 อัญญา (1) (จ) หรือมาตรา 9 อัญญา (2) (ข) หรือมาตรา 9 อัญญา (3) (ข) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4) ฝ่าฝืนมาตรา 9 อัญญา (1) (ฉ) หรือมาตรา 9 อัญญา (2) (ค) หรือมาตรา 9 อัญญา (3) (ก) (ค) หรือ (ง) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้ายังมีการฝ่าฝืนต่อไปให้ปรับเป็นรายวันอีกวันละห้าร้อยบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมีการฝ่าฝืน

ถ้าผู้ถืออำนาจบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถืออำนาจบัตรพิเศษ ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ได้รับหนังสืออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ กระทำผิดตามมาตรา 9 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจเพิกถอนอำนาจบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อำนาจบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตร ใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา 132 ตริ⁽²⁾ เจ้าของหรือผู้ครอบครองยานพาหนะใดที่กำลังใช้ในการขนแร่หรือเคลื่อนย้ายแร่ ไม่คิดเครื่องหมายที่ผู้อำนวยการประกาศกำหนดตามมาตรา 9 อัญญา (3) (จ) ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าร้อยบาทถึงห้าพันบาท

การขนแร่หรือเคลื่อนย้ายแร่โดยยานพาหนะที่ไม่คิดเครื่องหมายตามวรรคหนึ่งและอยู่บนทางสาธารณะ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นการขนแร่หรือเคลื่อนย้ายแร่โดยมิชอบด้วยกฎหมายและผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งการใด ๆ ได้ตามที่พระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองยานพาหนะจะพิสูจน์ได้อย่างชัดแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ทำการตรวจค้นได้ว่า ใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตของทางราชการเป็นใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตที่แท้จริง โดยปราศจากข้อสงสัย

ผู้ใดใช้เครื่องหมายที่ผู้อำนวยการประกาศกำหนดตามมาตรา 9 อัญญา (3) (จ) โดยมีใจเป็นผู้ที่ขนแร่หรือเคลื่อนย้ายแร่ได้โดยชอบด้วยกฎหมายต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองร้อยบาทถึงสองพันบาท

มาตรา 132 จัตวา ⁽¹⁾ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่ ผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตาม มาตรา 9 นว (1) หรือ (2) หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 9 นว (2) (3) หรือ (4) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 133 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 11 มาตรา 12 หรือมาตรา 14 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 133 ทวิ ⁽²⁾ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา 17 (3) (3 ตรี) (4) (5) หรือ (6) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 133 ตรี ⁽³⁾ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 134 ⁽⁴⁾ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 31 วรรคหนึ่งหรือมาตรา 40 หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 28 วรรคสี่ หรือมาตรา 33 วรรคหก ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 135 ⁽⁵⁾ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 หรือมาตรา 91 ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรา 43 เกิดขึ้นในเขตควบคุมแร่ หรือการฝ่าฝืนมาตรา 91 ทวิ เกิดขึ้นในเขตควบคุมการขุดเจาะน้ำเกลือ ได้ดิน ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 136 ⁽⁶⁾ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตาม มาตรา 48 มาตรา 70 มาตรา 91 จัตวา มาตรา 117 หรือมาตรา 124 ถ้าการกระทำนั้นไม่ถึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 137 ⁽⁷⁾ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ตามมาตรา 71 หรือมาตรา 91 เบญจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท และรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนประทานบัตรหรือใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือได้ดินนั้นเสียได้

มาตรา 138 ⁽⁸⁾ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 57 มาตรา 59 มาตรา 62 มาตรา 63 มาตรา 64 มาตรา 67 มาตรา 68 มาตรา 69 หรือมาตรา 74 หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 59 หรือมาตรา 62 มาตรา 63 มาตรา 64 มาตรา 67 มาตรา 68 หรือมาตรา 74 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนประทานบัตรนั้นเสียได้

มาตรา 138 ทวิ⁽⁹⁾ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 60 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนประธานบัตรนั้นเสียได้

มาตรา 139 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 72 วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการทำที่คินนั้นให้เป็นตามเดิม

มาตรา 140 ผู้ถือประธานบัตรผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 76 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนประธานบัตรนั้นเสียได้

มาตรา 141 ผู้ถือประธานบัตรหรือผู้รับช่วงการทำเหมือง ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 77 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 142 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 89 หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 90 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 143 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 92 มาตรา 99 หรือมาตรา 101 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 144 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 93 หรือมาตรา 102 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 145 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 94 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 146 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 95 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 147 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 98 หรือมาตรา 100 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 147 ทวิ⁽¹⁾ ผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมซึ่งสถานที่เก็บแร่ เขตแต่งแร่หรือเขตโลหกรรมของตน แล้วแต่กรณี เป็นสถานที่ฝากแร่ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 103 ตรี วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 148⁽²⁾ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 105 หรือมาตรา 108 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าถึงห้าเท่าของมูลค่าแร่ตามราคาที่กำหนดโดยกฎหมายว่าด้วยพิศดอัตราค่าภาคลวงแร่ที่ใช้บังคับอยู่ในวันกระทำความผิด และรัฐมนตรีมีอำนาจเพิกถอนประธานบัตรชั่วคราว ประธานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นเสียได้เมื่อปรากฏว่า

(1) มีแร่จากที่อื่นไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตในเขตเหมืองแร่ เขตแต่งแร่ เขตโลหกรรม สถานที่เก็บแร่ หรือ

สถานที่ซื้อแร่ หรือ

(2) ขนแร่จากเขตเหมืองแร่ เขตแต่งแร่ เขตโลหกรรม สถานที่เก็บแร่ หรือสถานที่ซื้อแร่ ออกไปนอกเขตหรือสถานที่ดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตขนแร่

(3) หากการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในเขตควบคุมแร่ ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองเท่าถึงหกเท่าของมูลค่าแร่ ตามราคาที่กำหนดโดยกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ที่ใช้บังคับอยู่ในวันกระทำความผิด หรือทั้งจำทั้งปรับ และรัฐมนตรีมีอำนาจเพิกถอนประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นได้เมื่อมีเหตุตาม (1) หรือ (2)

มาตรา 148 ทวิ⁽⁴⁾ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 106 หรือ ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 106 หรือมาตรา 109 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 149 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 114 หรือมาตรา 121 หรือ ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 115 หรือมาตรา 122 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 150 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 116 หรือมาตรา 123 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 151 ผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 118 หรือมาตรา 125 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 152⁽¹⁾ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 129 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับตั้งแต่ห้าเท่าถึงสิบเท่าของมูลค่าแร่ตามราคาที่กำหนด โดยกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ที่ใช้บังคับอยู่ในวันกระทำความผิด หรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อปรากฏว่าแร่ที่ส่งออกโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น เป็นแร่จากประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตร สถานที่ซื้อแร่ สถานที่เก็บแร่ เขตแต่งแร่ หรือเขตโลหกรรมใด ซึ่งผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตแล้วแต่กรณี นั้นเป็นผู้กระทำความผิด ผู้สนับสนุนหรือผู้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด รัฐมนตรีมีอำนาจเพิกถอนประทานบัตรชั่วคราว ประทานบัตรหรือใบอนุญาตนั้นเสียได้

บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการศุลกากร และอำนาจพนักงานศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เฉพาะอย่างยิ่งที่ว่าด้วยการตรวจ การยึดและการริบของ การจับกุมผู้กระทำความผิด การแสดงเท็จและการฟ้องร้อง ให้นำมาใช้บังคับแก่การนำเข้าหรือส่งออกน อกราชอาณาจักรซึ่งแร่ที่อยู่ในความควบคุมตามมาตรา 129 ด้วย

มาตรา 152 ทวิ⁽²⁾ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 130 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 152 ทริ⁽³⁾ ในกรณีที่ปรากฏว่าแร่ขาดหายไปจากบัญชีแสดงการขุดแร่ได้ของผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ผู้รับใบอนุญาตให้มีแร่ไว้ในครอบครอง ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม

หรือผู้ซึ่งสถานที่เก็บแร่ เขตแต่งแร่ หรือเขตโลหกรรมของตนเป็นสถานที่ฝากแร่ โดยไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่ากรขาดหายของแร่ นั้นมิใช่เกิดจากความผิดของตน ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตรผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ผู้รับใบอนุญาตให้มีแร่ไว้ในครอบครอง ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้ซึ่งสถานที่เก็บแร่ เขตแต่งแร่ หรือเขตโลหกรรมของตนเป็นสถานที่ฝากแร่ แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าถึงสามเท่าของมูลค่าแร่ที่ขาดหายไปตามราคาที่กำหนด โดยกฎหมายว่าด้วยพิกัตอัตราค่าภาคหลวงแร่ที่ใช้บังคับอยู่ในวันกระทำความผิด และรัฐมนตรีมีอำนาจเพิกถอนประทานบัตร ชั่วคราว ประทานบัตรใบอนุญาต หรือสถานที่ฝากแร่นั้นเสียได้

มาตรา 153⁽⁴⁾ การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบได้

มาตรา 153 ทวิ⁽⁵⁾ ในการกระทำความผิดตามมาตรา 148 วรรคหนึ่งหรือมาตรา 152 ตริ ให้อธิบดีมีอำนาจทำการเปรียบเทียบให้ผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับได้ไม่น้อยกว่าขั้นต่ำของค่าปรับที่กฎหมายกำหนด และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับแล้วให้คดีเป็นอันระงับ

มาตรา 154⁽⁶⁾ บรรดาแร่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้ในเนื่องในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามมาตรา 132 ทวิ มาตรา 132 ตริ มาตรา 132 จัตวา มาตรา 133 มาตรา 133 ตริ มาตรา 135 มาตรา 138 มาตรา 142 มาตรา 143 มาตรา 145 มาตรา 147 มาตรา 148 มาตรา 148 ทวิ มาตรา 152 หรือมาตรา 152 ทวิ ให้รับเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

ให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง และเมื่อพนักงานอัยการได้ร้องขอต่อศาลแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันที่มีจำหน่ายในท้องถิ่นอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน เพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของมาขึ้นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ทั้งนี้ ไม่ว่าในคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่งอาจเชื่อว่าเป็นเจ้าของหรือไม่ก็ตาม

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้นหรือมีเจ้าของแต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าตนไม่มีโอกาสทราบ หรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดดังกล่าว อีกทั้งตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้นเกิดขึ้น หรือไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันแรกของวันประกาศในหนังสือพิมพ์รายวัน ตามวรรคสอง และในกรณีนี้มีให้นำมาตรา 36 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

มาตรา 155⁽¹⁾ ในกรณีความผิดตามมาตรา 132 ทวิ มาตรา 132 ตริ มาตรา 133 ตริ มาตรา 135 มาตรา 142 มาตรา 143 มาตรา 145 มาตรา 147 มาตรา 148 มาตรา 148 ทวิ มาตรา 152 มาตรา 152 ทวิ หรือมาตรา 152 ตริ ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินสินบนแก่ผู้นำจับและเงินรางวัล แก่ผู้จับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในอัตรารวมกันไม่เกินร้อยละห้าสิบ

ห้าของจำนวนเงินค่าขายของกลางหรือเงินค่าปรับแล้วแต่กรณี ในการกำหนดอัตราเงินสินบนหรือเงินรางวัล รัฐมนตรีจะกำหนดให้จ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลสำหรับกรณีที่ปรากฏตัวผู้ต้องหาและหรือมีผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ได้รับโทษทางอาญามากกว่าการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวผู้ต้องหาและหรือไม่มีผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้

เงินสินบนและเงินรางวัลตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีจ่ายจากเงินขายของกลางที่ศาลสั่งริบ หรือจ่ายจากเงินค่าปรับที่ชำระต่อศาลในกรณีที่ศาลมิได้สั่งริบของกลาง หรือของกลางไม่อาจจำหน่ายได้ หรือจ่ายจากเงินค่าปรับที่มีการเปรียบเทียบในกรณีที่คดีเป็นอันระงับโดยการเปรียบเทียบปรับหรือจ่ายจากเงินขายของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 15 เบญจ และในกรณีที่คดีเป็นอันระงับโดยการเปรียบเทียบปรับ อธิบดีอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจเปรียบเทียบเป็นผู้ตั้งจ่าย โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ ก็ได้

หมวด 13

บทเฉพาะกาล

มาตรา 156 บทบัญญัติในมาตรา 89 เฉพาะกรณีขุดหาแร่รายย่อยมาตรา 101 มาตรา 105 และมาตรา 114 มิให้ใช้บังคับจนกว่าจะพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 157 ในระหว่างที่ยังมิได้ออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ได้ออกตามกฎหมายว่าด้วยการทำเหมืองแร่และใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 158 ในระหว่างที่ยังมิได้ตรากฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมออกใช้บังคับ ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเกี่ยวกับปิโตรเลียมไปพลางก่อนโดยอนุโลม

มาตรา 159 ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจปิโตรเลียมให้ยื่นคำขอต่ออธิบดี พร้อมกับแผนที่แสดงเขตที่จะขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจปิโตรเลียม

มาตรา 160 ผู้ใดประสงค์จะขอประทานบัตรทำเหมืองปิโตรเลียมให้ยื่นคำขอต่ออธิบดี พร้อมกับแผนที่แสดงเขตที่จะขอประทานบัตร

มาตรา 161 รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตพื้นที่ อายุ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขและการเรียกผลประโยชน์ตอบแทนที่จะให้แก่รัฐในการออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจปิโตรเลียม และการออกประทานบัตรทำเหมืองปิโตรเลียมแตกต่างไปจากบทแห่งพระราชบัญญัตินี้เป็นพิเศษได้

มาตรา 162 ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจปิโตรเลียม ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมเพื่อใช้เนื้อที่ตามมาตรา 26

ผู้รับใบอนุญาตทำเหมืองปิโตรเลียมชั่วคราวหรือผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองปิโตรเลียม ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมเพื่อใช้เนื้อที่ตามมาตรา 55

มาตรา 163 บรรดาประทานบัตร อาชญาบัตร หรือใบอนุญาต ที่ได้ออกให้ตามกฎหมายที่ถูกยกเลิกตามมาตรา 3 ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ถือว่าเป็นประทานบัตร อาชญาบัตร หรือใบอนุญาตออกตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะสิ้นอายุ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม⁽¹⁾

เลข	ลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม
1	ค่าคำขอ	ฉบับละ	20 บาท
2	ค่าอาชญาบัตรสำรวจแร่	ฉบับละ	100 บาท
3	ค่าอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่	ฉบับละ	500 บาท
4	ค่าอาชญาบัตรพิเศษหรือค่าต่ออายุอาชญาบัตรพิเศษ	ฉบับละ	1,000 บาท
5	ค่าประทานบัตรชั่วคราว	ฉบับละ	1,000 บาท
6	ค่าประทานบัตรหรือค่าต่ออายุประทานบัตร	แปลงละ	1,000 บาท
7	ค่าใบอนุญาตหรือค่าต่ออายุใบอนุญาต	ฉบับละ	1,000 บาท
8	ค่าใช้เนื้อที่		
	(ก) ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษทุก 1 ไร่หรือเศษของ 1 ไร่ ปีละ		
	(ข) ตามประทานบัตรหรือตามประทานบัตรชั่วคราวทุก 1 ไร่หรือเศษของ 1 ไร่ ปีละ 6		บาท 20 บาท
9	ค่ารังวัด ตามความยาวของระยะที่รังวัดทุก 40 เมตร หรือเศษของ 40 เมตร		20 บาท
10	ค่าเขียนหรือจำลองแผนที่ 50 ตารางเซนติเมตรแรก หรือต่ำกว่า		
	แต่ละแปลง ทุก 50 ตารางเซนติเมตรต่อไป หรือเศษของ		
	50 ตารางเซนติเมตร 20 บาท 5 บาทแต่ไม่เกิน	ฉบับละ	200 บาท
11	ค่าได้สวน	เรื่องละ	100 บาท
12	ค่าหลักหมายเขตเหมืองแร่	หลักละ	100 บาท
13	ค่าโอนประทานบัตร	แปลงละ	500 บาท
14	ค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทน การโอนสิทธิทำเหมืองตามประทานบัตร ร้อยละ		4 บาท
15	ค่าตรวจสอบ ทดลอง หรือวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์		
	ตัวอย่างหนึ่ง ๆ แร่ หรือธาตุ หรือ	รายการละ	1,000 บาท
16	ค่าคัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร	หน้าละ	10 บาท
17	ค่ารับรองสำเนาเอกสาร	ฉบับละ	50 บาท
18	ค่าตรวจสอบเอกสารหลักฐาน	เรื่องละ	100 บาท
19	ค่ากรอกแบบพิมพ์คำขอเมื่อผู้ประสงค์ยื่นคำขอต้องการ	ฉบับละ	5 บาท
20	ค่าใบแทนอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราวประทานบัตร		
	หรือใบอนุญาต	ฉบับละ	200 บาท
21	ค่าจดทะเบียนหนังสือมอบอำนาจ	ฉบับละ	100 บาท
22	ค่าธรรมเนียมหยุดการทำเหมืองทุก 1 ไร่ หรือเศษของ 1 ไร่	ปีละ	20 บาท
23	ค่าธรรมเนียมการทอน้ำหรือชักน้ำ คำนวณตามปริมาณน้ำ		
	ที่ใช้ทุก 1 ลูกบาศก์เมตร หรือเศษของ 1 ลูกบาศก์เมตร ต่อ 1 นาที	ปีละ	100 บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องด้วยขณะนี้มีกฎหมายเร่อยู่หลายฉบับ สมควรนำมารวมไว้ในที่เดียวกันและปรับปรุงเสียใหม่ โดยให้รัฐมีอำนาจควบคุมการตรวจ การผลิต การรักษาแหล่งแร่ การจำหน่ายแร่ และการโลหกรรม และในเวลาเดียวกันก็อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการทำเหมือง ตลอดจนการให้ความคุ้มครองแก่กรรมกรและสวัสดิภาพของประชาชนให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

พระราชบัญญัติ แร่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2516

มาตรา 42 บรรดาคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรให้มีอำนาจออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอตามจำนวนเนื้อที่ที่ระบุไว้ในคำขอนั้นได้

มาตรา 43 บรรดาอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ที่มีใช้แล้วหรือใบอนุญาตทำเหมืองชั่วคราวที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรือประทานบัตรชั่วคราวที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะสิ้นอายุ แม้ว่าเนื้อที่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ที่มีใช้แล้วหรือใบอนุญาตนั้นจะเกินกว่าเนื้อที่สำหรับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่แบบบกหรือในทะเลดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ก็ตาม

ให้อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่เหล็กที่ได้ ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุโดยให้นำมาตรา 33 วรรคหก และมาตรา 40 มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ถือว่าเป็นอาชญาบัตรพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้

ในระหว่างที่ยังมิได้ออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ให้บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ได้ออกตามกฎหมายว่าด้วยแร่และใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยแร่ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นเหตุให้ไม่อาจเร่งรัดและส่งเสริมการสำรวจแร่และการผลิตทรัพยากรธรณีอันมีค่าให้ได้ผลและอำนวยความสะดวกแก่ประเทศชาติได้ และประกอบกับทั้งค่าธรรมเนียมบางรายการยังไม่เหมาะสม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยแร่ให้รัดกุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2522

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติ แร่ พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ แร่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2516 ยังไม่เหมาะสมและไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน และปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บยังต่ำไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควร แก้ไขกฎหมายว่าด้วยแร่ให้รัดกุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชกำหนด แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 พ.ศ. 2526

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือเนื่องจากการส่งหนังสือหรือคำสั่งแก่บุคคล เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 จะต้องส่งโดยตรงเสียก่อน จึงจะส่งหนังสือหรือคำสั่งทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนหรือปิดไว้ในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ สำนักงาน ภูมิภาค หรือถิ่นที่อยู่ของบุคคลดังกล่าวได้ ทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติ สมควรกำหนดวิธีการส่งหนังสือ

หรือคำสั่งเสียใหม่โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถเลือกส่งโดยตรงหรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนได้ นอกจากนั้น ในปัจจุบัน ผู้ทำเหมืองผลิตแร่ได้เกินปริมาณที่ทางราชการอนุญาตให้ส่งออกนอกราชอาณาจักรและจำนวนแร่ที่เกินปริมาณดังกล่าวนี้ทาง ราชการยังไม่มีมาตรการที่จะควบคุมการเก็บรักษามีให้สูญหายหรือถูกลักลอบไปจำหน่ายยังต่างประเทศ อันทำให้เกิดความเสียหาย แก่เศรษฐกิจของประเทศ สมควรจัดให้มีสถานที่ฝากแร่เพื่อรับฝากแร่ที่เกินปริมาณดังกล่าวพร้อมทั้งให้มีมาตรการควบคุมการเก็บ รักษาอย่างเหมาะสม และให้สิทธิแก่ผู้นำแร่ไปฝากไว้ ณ สถานที่ฝากแร่ที่จะขอผลการชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้ก่อนได้ ทั้งนี้ เพื่อ เป็นการส่งเสริมการทำเหมือง จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 และ โดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็น รับด่วนในอันจะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

พระราชกำหนด แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันในท้องที่บางแห่งได้มีการลักลอบทำแร่และลักลอบ ส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรอยู่เป็นประจำ ทำให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก แต่พระราชบัญญัติ แร่ พ.ศ. 2510 มิได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในอันที่จะควบคุม หรือวางมาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามได้อย่างมี ประสิทธิภาพสมควรให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้ท้องที่หนึ่งท้องที่ใดเป็นเขตควบคุมแร่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจบาง ประการในอันที่จะสามารถควบคุมและวางมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทำแร่และลักลอบส่งแร่ออกนอก ราชอาณาจักรได้กับเห็นควรให้มีการเพิ่มและแก้ไขบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกัน รวมทั้งเพิ่มเติมกรณีการคืนค่าภาคหลวงแร่ และแก้ไขวิธีการในเรื่องของกลางและการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลนำจับ และ โดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็น รับด่วนใน อันจะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

พระราชบัญญัติ แร่ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันปรากฏว่าการทำเกลือด้วยวิธีการสูบน้ำเกลือได้ ดินได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องควบคุมมิให้มีการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินเพิ่มมากขึ้นและวางมาตรการกำหนดให้การขุดเจาะ น้ำเกลือใต้ดินและการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินต้องดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และป้องกันมิให้มีผลกระทบทาง สภาวะสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินดังกล่าวสมควรกำหนดให้น้ำเกลือใต้ดินอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยแร่ แต่ได้วางมาตรการเป็นพิเศษให้ผ่อนคลายลง สำหรับการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินเพื่อให้แตกต่างไปจากวิธีการทำเหมืองโดยทั่วไป จึง จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้